

ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים

ישיבה קי"ג

17.7.1974 - בקר

הערות: תא"ל יעקב אלעזר

היו"ר אגרנט: מה שמך המלא?

אלעזר: יעקב אלעזר

היו"ר אגרנט: אתה מזהיר בהן צוק לומר את האמת.

אלעזר: מזהיר.

היו"ר אגרנט: העדות היא סודית ואודיון הוא סודי.

אלעזר: ברור.

היו"ר אלעזר: אתה ראש מינהל הסבל. מפתח?

אלעזר: מ-17.8.73.

היו"ר אגרנט: ועד היום?

אלעזר: כן.

היו"ר אגרנט: אולי תמסור לנו פרטים על חולדות חייך?

אלעזר: נולדתי בארץ ב-1929. תונכתי ב"תחכמוני" בח"א ובכיה"ס "סיף

ביגור. לאחר מכן פרצה מלחמת השחרור. הייתי בגדוד השני

בפלמ"ח, שם עשייתי את מלחמת השחרור כנגב. ובהמשך - סידרת חפקידים שכללה מ"פ

ב"גבעתי", כדריך בקורסים מנ"דים וקצין אג"ס ב"גבעתי" ומג"ד בגדוד 51 שהיה

ב"גבעתי", אבל אבד ל"גולני" למעשה, כג"ד ב"גולני", כדריך ומדריך ראשי בכי"ס ל

העד: תא"ל יעקב אלעזר

ומטה, ראש ענף מבצעים במסכל.

צדין: מהי?אלעזר: ב-1965. הייתי ראש משלח צה"ל מפקד חטיבה

612 במלחמת ההתשה בעסק הירדן - ביה-שאן.

היו"ר: אגרנט: מהי?אלעזר: זה היה 70 - 1969.צדין: חטיבת מילואים?אלעזר: כן, זאת חטיבה - מחוז, זו הגיזרה, חתמ"ר, גיזרת עמק-הירדן -

בית שאן.

אח"כ ראש מחלקת תו"אר (תכנון וארגון) במטה הכללי ועכשיו -

ראש מינהל הסגל.

היו"ר אגרנט: אתה יכול להגיד אהא לנו מהם הקריטריונים שלפיהם מעלים

קצין לקצונה בכירה? באיזה מידה הדוגמה האישית, חינוך

ומשמעת וכפיית משמעת משמש קריטריון?

אלעזר: הנושא האחרון לא משמש קריטריון בלעדי, נאמר. הוא אחד

מהקריטריונים. העלאה לקצונה בכירה, לדרגות בקצונה הנכירה,

מתבססת די הרבה על הכרות אישית של המפקדים אהא הבכירים בצה"ל. בדרך כלל

כאשר מדובר על קידום לדרגות של אל"ם ומעלה, אלה הם קצינים שגם הרמטכל מכיר

אותם אישית, וודאי האלופים. הבחינה לכן מתבססת הרבה על סך הכל הצטברות

ההתרשמות מהאדם במשך מהלך הקריירה שלו בצה"ל ובאיזו מידה לפי דעת הרמטכל

ואוחס אלופים ששותפים להכרעה ומינהל הסגל, באיזה מידה אותו אדם מתאים

להתקדם ולמלא את התפקיד שיועד לו.

אם כך, אפשר לומר שככל שעולים ברמה גבוהה יותר כך קשה לקבוע קריטריונים מדוייקים לפיהם נהג הצבא בקידום האנשים. אפשר למצוא שם כאלה שהיו צעירים ביחס בדרגה ואחרים שמילאו בדרגה קודמת תקופה ארוכה יחסית. היה משולה גם הרצון לקדם, יחסית, מהר אנשים אשר לפי הערכה היו אלה שהיו צריכים בעתיד למלא תפקידים בכירים יותר. אותם קצינים התבלטו כבר בדרגות נמוכות יחסית, נאמר בדרגות של סגני אלופים, והונחו או כווננו, למעשה, עודדנו את התקדמותם המהירה ביחס כדי שנוכל לנצל אותם עדיין בגיל צעיר. השתדלנו שקצינים ימלאו גם תפקידי מטה וגם תפקידי פיקוד וגם תפקידי הדרכה. קשה לומר שהצלחנו בכך. כלומר, לא יכולנו תמיד לעמוד בכך.

היו"ר אגרנט: והענין הזה של דוגמה אישית בחינוך ומשמעת והשימוש באמצעי משמעת. אתה אומר שזה היה קריטריון ולא היה קריטריון בלעדי, אבל הקריטריון הזה היה חשוב, נתנו את הדעת על הקריטריון הזה?

אלעזר: נתנו את הדעת. כלומר, קצין שהיתה ידיעה על כך, או הערכה על כך מתפקידיו הקודמים שבתחום הזה הוא לא מספיק לקריטריונים שראינו לפנינו הוא לא קודם או קודם פחות או עוכב יותר, יחסית, בדרגה. אבל אני לא יכול לומר שזה היה נר באותם הדיונים שהייתי שותף להם ערב המלחמה, שהספקתי להיות, לא הבחנתי בכך שזה היה קריטריון מנחה בדרגת חשיבות עליונה ביחס.

היו"ר אגרנט: האם זה הפריע לאיזה קצין לעלות?

אלעזר: אני יכול לדבר, יחסית, על תקופה קצרה. צריך להביא בחשבון שאני הגעתי באוגוסט והמלחמה פרצה ב-6 באוקטובר. הספקתי להיות עם הרמטכל בכמה דיונים. השיטה היא שיש לדרגות אלופי משנה וחלק מסגני האלופים לתפקידים בכירים, ישנה שיטה של דיוני-שיבוצים אצל הרמטכל. הדברים מובאים לרמטכל להפועה והוא עושה הכרעה אישית לגבי כל קצין

הער: תא"ל יעקב אלעזר

וקצין, אבל מטבע הדברים שהיו סך הכל מעט דיונים, כי התקופה היתה קצרה, ואני יכול רק לדבר על התרשמות מקוטעה, ההתרשמות שלי אינה שלמה, והנסיון אינו שלם, גם לפני המלחמה. אני יכול לומר, אם כן, שהתשובה היא לא. כלומר, אני לא הבחנתי שמישהו לא קודם עקב כך. אבל צריך להביא בחשבון שאני הגעתי כבר לדיון על קצינים שמועמדים לקידום, כלומר, הדיונים שאני השתתפתי בהם היו רק לגבי קצינים שכבר היו בקריטריון של מועמדים לקידום. אלה הובאו לדיון לפני הרמטכ"ל. הסינון הקודם אשר נעשה ע"י קודמי אשר לפיו הגיעו לכך מי מועמד לקידום ומי אינו מועמד לקידום, לגבי אותה שנת 1973 אני לא השתתפתי, כלומר, אני לא הגעתי למוכח ולכן אינני יכול להגיד באיזה מידה באותו סינון מוקדם באופן מכריע הורידו קצינים שאינם דוגמה אישית וכד'.

היו"ר אברנט: אם כן, אני מבין שבדיונים האלה שאתה השתתפת בהם השאלה הזאת כלל לא עלתה.

אלעזר: עלתה חוץ כדי דיונים על קצינים, אבל אינני יכול לומר שהיא היתה דומיננטית, שהוטר משהו בגלל זה שהוא איננו דוגמה אישית ואיננו יכול לתפקד. לא זכור לי דבר כזה. ואינני יכול לומר לכם אם זה בגלל העובדה שזה קריטריון לא חשוב או בגלל העובדה שזה בא לאחר סינון מוקדם אשר בו, בגלל אותו קריטריון, קצינים הורדו מהחשבון. כראש מינהל סגל לתקופה הקצרה הזו אני יכול רק להתרשם התרשמות מאד מקוטעה.

היו"ר אברנט: אני מבין שבדיונים שהשתתפת בהם לפני המלחמה, ואולי גם אחרי המלחמה היו דיונים על העלאה בדרגה של קצינים בדרגה ככירה, שבדיונים האלה לא נפסל אף אחד בגלל זה שהיה דו"ח שלילי נגדו.

אלעזר: אתה מדבר על התקופה של אחרי המלחמה?

היו"ר אברנט: על כל התקופה שאתה מכהן, גם לפני וגם אחרי.

אלעזר: בהחלט כן.

6345

ועדת החקירה - ישיבה קי"ג

במ

- 10 - 5 -

17.7.74 - בקר

הער: תא"ל יעקב אלעזר

אתה יכול לתת לנו איזו דוגמאות, לא כשם דוקא, אבל מקרים.

הי"ר אגרנט:

היו מקרים שבהם הובא חשש מה לטוהר מידות של קצין, וזה

אלעזר:

השפיע על חוסר הנכונות להעלות אותו. אבל אם אתם שואלים

אנתי על חוות דעתי האישית, לפי דעתי זה לא בא מספיק לביסודי, אני לא יכול

להגיד ששמנו מספיק דגש לנושא הזה של דוגמה אישית של קצינים גם מבחינת ביצוע

הפקודות וגם מבחינה מוסרית. כלומר, אחרי המלחמה הקריטריון הזה לא הפך להיות

גורם דומיננטי. ואני מדבר על דעתי האישית כראש מינהל הסגל.

אח"כ רשמה רב

ועדת ההקירה - ישיבה קי"ג

-11-

לפני כן רשם ב.מ.

17.7.74 - בקר

רב

הער: הא"ל יעקב אלעזרי

י. אלעזרי:

לפי דעתי לא מספיק. אני מדבר על דעתי האישית בתפקידי
כראש מנלל הסגל.

היו"ר אגרנט:

אתה קודם אמרת - שמישהו נפסל בגלל טוהר-מידות,
זה היה לפני המלחמה?

י. אלעזרי:

היו דברים, וזה היה אחרי המלחמה. בדיונים אחרי
המלחמה, שוב, כס הבאנו בחשבון את הגורמים האלה,

אבל אם אני נשאל: האם לפי דעתי מספיק? - אני חושב שלא. כלומר אני לא יכול למצוא
אבחנה או רצון לחקור באופן מיוחד דוקא בתחום הזה, כתוצאה מזה לכוון אנשים
שהם כן דוגמא אישית, בעוד שאחרים יעוקרו. אני אישית חושב שצריך היה לעשות יותר
בתחום הזה ולא נעשה. חלק מזה אני חושב תלוי, אנתנו גם החלפנו רמטכ"לים בקצב
לא קטן, וגם די הרבה מהגישה האישית של האדם עצמו שמכהן בתפקיד משפיע פה. כי הוא
מכוון את הדיונים והוא זה שקובע את הקרטיונים.

היו"ר אגרנט:

אני קבלתי רושם מתשובתך הקומת שאמרת - שמישהו כן נפסל
בגלל טוהר מידות, היה מקרה כזה?

י. אלעזרי:

הוא לא נפסל לגמרי. כלומר המקרה שזכור לי, הוא עוד
יכול להתקדם. אבל זה הפריע לו להתקדם.

היו"ר אגרנט:

זה היה לפני המלחמה?

י. אלעזרי:

כן.

נכנצל:

הכוונה לחוסר תכונה, או למקרה של פגיעה בטוהר-מידות?
היתה הרגשה שהאיש לא מספיק חזק בתחום הזה. לא מספיק בעי
יכולת לעמוד בפיתויים אולי. אפשר למצוא, צריך לחפש יו

י. אלעזרי:

דוגמאות.

היו"ר אגרנט:

וזה היה המקרה היחיד אני מבין?

י. אלעזרי:

זה היה המקרה שעלה על דעתי תוך כדי התשובה, אבל תוך כך
דיונים, זכור לי שדנו בזה, העלנו את הנקודה הזו לגבי

אוחם קצינים שהיה חשש לגביהם. פה ושם זה יכול היה לשמש עוד כמה נקודות נאמד, לשי

17.7.74 - בקר

העד: תא"ל י. אלעזרי

י. אלעזרי:

לטובתו או לרעתו.

נכנצל:

המדובר כאן כקו של אופי כללי, או כחלק של חכונות ספציפיות

הדרושות לתפקיד ספציפי. נביד מישהו שחושבים בו, שהוא לא

די חזק בענין טוהר-מידות והוא יהיה ממונה על כינוי ויעבוד על קבלנים זה דבר אחד.

יותר ספציפי, או אפילו מפקד בשדה, מפני שהוא לא בעל אופי טוב. האם החכונות יותר לזכר

הבאשון או השני?

י. אלעזרי:

גם הכללי וגם הספציפי. כלומר, כאשר אדם מחמנה לדרגה

גבוהה, נאמר א"מ, הוא ממנה תפקיד מסוים, אבל בהמשך

הוא ימלא תפקידים אחרים, לכן צריך לראות איך הוא מתפקד.

אבל כאשר אומר שהתעורר איזה מקרה, למה אתה מחכוון?

נכנצל:

התעורר גם ספציפי וגם באופן כללי.

י. אלעזרי:

היו איזה מקרים שמישהו לא הועלה לדרגה בכירה בגלל

היו"ר אגרנט:

מוגות לב במלחמה?

לא שזכור לי מקרים בולטים שאדם לא עלה בדרגה.

י. אלעזרי:

זה ללא ספק השפיע, כלומר אפצאצא ההתנהגות של האנשים

בקרב השפיעה על המלצות שונות פה ושם בכל הדרגות. אבל נאמר אם הכוונה בכך, במקרה

ספציפי שאדם צריך היה להעלות בדרגה, או טבעי היה שיעלה בדרגה, או בגלל העובדה נאמר,

היה סוג לכ בקרב, עצרו את התהליך הזה, אם זו הייתה הכוונה, אני לא זוכר.

או שהוא חטף דכאון מול האויב.

היו"ר אגרנט:

לי חשוב להבהיר את השאלה. כדי שאדם יהיה מועמד לעלות

י. אלעזרי:

בדרגה, הוא צריך קודם כל להגיע לרמה הזו. כלומר, לצבור

אותו קרדיט כדי לעמוד במצב הזה. אני משוכנע שיש הרבה קצינים אשר לא הגיעו למצב הזה,

העובדה שהם לא התנהגו בקרב כפי שציפו מהם. אבל אין מקרה בולט שבהם אנשים נחשבו לכאלה

שהיו צריכים באופן טבעי להתקדם, וכחוצאה מזה שהם התנהגו בקרב בצורה פסולה נאמר,

17.7.74 - בקר

העד: תא"ל י. אלעזרי

י. אלעזרי:

כתוצאה מזה קבענו, הם לא התקדמו. אני לא יכול להצביע עכשיו על דוגמאות בולטות כאלה.

נבנצל:י. אלעזרי:

אתה חושב, שהיו כאלה שמראש לא הומלץ עליהם?
אני חושב שזה ללא ספק השפיע. כי אנחנו התחשבנו די הרבה בחוות הדעת המלחמתיות. היתה לנו שיטה - מיד אחרי המלחמה קבלנו חוות דעת על הקצינים. קצינים שהתנהגו בקרב באופן מיוחד בצורה בולטת טובה, או אשר קבלו הערכות גבוהות, כמובן שזה השפיע על המלצות לקידום. בעוד שכאלה שקבלו הערכות פחות טובות, או הערות אשר אינן הערות שמצביעות על אותו כיוון, כמובן השפיע על ההערכה לקדם אותם או לא. אבל שוב ץ זה לא דבר שאני יכול להצביע על קצין מסויים ממש, שנאמר לו - אתה לא מתקדם משום שאתה היית מוג-לב בקרב, או דברים כאלה.
היו"ר אגרנט:
אתה יכול להגיד לנו, מה הם הנוהלים שאתם משתמשים בהם בכל העניין הזה של העלאת קצין לדרגה בכירה, מה הפרוצדורה

בענין זה?

י. אלעזרי:

אנחנו משחזלים לחכנן מראש לשלוש שנים, בראייה ל-3 שנים מראש את הקצינים ומסוגים אותם ל-3 קבוצות:

קצינים שגוף שלוש שנים אנחנו אומרים, שהם פוטנציאל

לקידום ודאי. קצינים אשר נראה לנו שהם לא יתקדמו באותם שלוש שנים, וקבוצה אמצעית שהיא מסופקת, כלומר, שקשה להחליט לגביה בודאות, אנחנו קוראים לה"קבוצה לקידום בספק". זו חכנית שלוש שנתיים.

היו"ר אגרנט:

מי עושה את הסיווג הזה?

י. אלעזרי:

את הסיווג הזה עושה מנהל הסגל עם החילות. כלומר, כל חיל

וחיל מחבקש לעכוד הצעה, להביא אותה למנהל הסגל, ובסדרת

דיונים במנהל הסגל מבשלים את ההצעה, כאשר מדרגת ס"א ומעלה זה עובר גם לראש אכ"א

ולרמטכ"ל. מדי שנה יש לנו סדרת דיונים שנקראים "הדיון המרוכז השנתי".

17.7.74 - בקר

העד: תא"ל י"ג אלעזרי

י. אלעזרי:

הוא מחקיים בשנה תקינה בין החודשים אוקטובר-ינואר. הוא לא התקיים כן גם לפני שהגעת, 73/72, נסחב על פני תקופה ארוכה מאד. כלומר לא כל כך היה מסודר וכמובן שעכשיו גם כן לא הצלחנו לעשות אותו מסודר לגמרי. אבל השיטה היא כפי שאני מתאר אותה, צריכה להיות. בדיון המרוכז הזה דנים בראייה שנחית בלבד.

מי משתתף בדיון המרוכז?

היו"ר אגרנט:

שוב, התהליך הוא - החילות מבישים את הצעות, הפיקודים

י. אלעזרי:

המרחביים משתתפים גם כן כגורם, וגם להם יש הצעות,

מתקיימים מפגשים ודיונים עם החילות ועם הפיקודים המרחביים, שבהם מתגבשת הצעה

עם תכנית לקידום לשנה הקרובה. לא רק לקידום, זה כבר למעשה דיון ענייני לגבי

כל תפקיד ותפקיד, שכל קצין ימלא בשנה הקרובה. כלומר, זו כבר למעשה תכנית שיוסקת

גם בתפקידים וגם באלה שמתקדמים, מס"א ומעלה קידום טעון אישור הרמטכ"ל. גם מינויים

הוא על ידי הרמטכ"ל. הרמטכ"ל הוא זה שממנה כל ס"א ומאשר את קידומו מס"א ומעלה.

לכן גם מסתיימים הדיונים במשרדו של הרמטכ"ל. כלומר אצל הרמטכ"ל מתקיימים סדרות

של דיונים שמסיימים את הדיון המרוכז, אשר אליהם מביא מנהל הסגל בכתב את התכנית, בו

תיק עם תכנית והצעה של כל הפקודי א"מ בצבא, עם הצעות אח מי לקדם באותם תפקידים.

בשנים האחרונות למעשה, לגביס"ארק את עיקר התפקידים, כי הרמטכ"ל לא הצליח להקיף

כבר את הכמות שהלכה וגדלה. כך שלגבי א"מ זה אישור ממש ענייני של הרמטכ"ל בדיון

המרוכז. לגבי ס"א, בחלק קטן בלבד הוא יכול היה להכנס ולבחון עניינים. לרוב,

הוא קבל את ההמלצה שהגיעה ממנהל הסגל וראש אכ"א. לאחר שכמובן עובדה עם החילות

הצגת הצגת והפיקודים.

האלוף בעצמו מקיים דיון עם ראש מנהל הסגל?

היו"ר אגרנט:

הדיון ברמה של הרמטכ"ל כולל בחוכו כחברים קבועים:

האי. אלעזרי:

ראש אג"ס, ראש אכ"א, ראש מנהל הסגל, מוזמנים לפי

17.7.74

הער: תא"ל י. אלעזרי

י. אלעזרי:

הצורך קציני חיל ראשיים, או מפקדי פיקודים במידה שישנו ויכוח או רוצים להכנס לעומק לדיון לגבי קצין זה או אחר. רוצים לשמוע גם את חוות דעתו של האלוף בעיקר כאשר היא נוגדת נאמר, את חוות דעתם נאמר, של קצין החיל הראשי, או ראש מנהל הסבל, ראש אכ"א. ~~במצא~~ לא מסתיים, למעשה זה קובע חכנית שנתית. למעשה מה שקורה, שהשינויים במשך השנה מחייבים אותם, להמשיך ולקיים דיונים, לעהים פעמיים בחודש, לעתים אפילו יותר מזה ברציפות עם הרמטכ"ל, כדי להספיק לעמוד אחרי הקצב של השינויים שקורים כתוצאה מהחלטות על שינויי סד"כ, או שינויים שקורים תוך כדי השנה פרסונליים או אחרים שצריך להגיב ולמצוא להם את התשובה המתאימה.

המשיכה אא

6352

דוגמה מהתקופה האחרונה: כתוצאה משינוי סד"כ והחלטות שונות, צריך היה לעשות שינויים רבים בתוכניות, פה תוספת של מחוס, פה חסיבה נוספת. וזה מיד משנה ומחייב להערך מחדש ולמצוא את האנשים המתאימים. אבל הכל מתבסס על אותה חכנית שלוש-שנחית שבה דולים את עיקר הפוסטנציאל, ובוניס על חתכים כפי שהצגתי לפניכם.

היו"ר אורנט: לפי הנסיון שלך, האם השיקולים הם ענייניים גרידא במינויים? אני מוכן להציג את השאלה בצורה הכי פשוטה, האם הרגשת איזה נימה של פברוטיזם במינוי קצין זה או אחר בדרגה זו או אחרת, כלומר, שיקול סובייקטיבי להבדיל משיקול אובייקטיבי טהור.

י. אלעזרי: זה כמעט אנושי. קשה להפריד בין הדברים, קשה בכלל לומר מה זה שיקול אובייקטיבי כשעוסקים באנשים. כבר אמרתי שהערכה מתבססת על הצטברות של חווה דעת על האיש. לכן אפשר לומר שלעתים קרובות זה מאד סובייקטיבי, אבל זוהי השיטה. היא בנויה על כך שאומו מפקד שממליץ, הוא חושב שהאיש יכול להתקדם. מרוע הוא חושב כך? זו באמת שאלה. לעתים קרובות אני יכול להתרשם שיש פה רצון אישי מצידו לקדם אותו אדם, מעבר למה שקראת שיקולים אובייקטיביים. אבל קשה לאתר את זה, אני חושב שזה חלק מן המערכת ובוזה יש אפילו כמה יתרונות. אנשים שלחמו עם אנשים מסוימים ויש להם הערכה כלפיהם משום שהיו אתם בשדה הקרב, או שרתו אתם באחת היחידות, הם אחר כך עוזרים להם, מסייעים להם, מקדמים אותם על פני אחרים. כראש מינהל הסבל אני יכול לעתים שלא לקבל את ההערכה הזאת, לפעמים יכול למצוא בזה יותר מדי נימה אישית של אותו מפקד, אבל קשה להפריד, ממש קשה להפריד. לפי דעתי זה אנושי, זה חלק מהמערכת, זו מערכת אנושית.

אנחנו משתדלים לאתר דברים שלדעתנו הם מעבר לסביר. טבעי שאדם ירצה לעבוד עם סגן אם הוא חושב שאותו קצין שמציעים לו במקומו הוא חזק מדי, או יפריע לו וכדומה. זו מערכת טובה של שיקולים, ואנחנו צריכים לאתר באיזו מידה היא לא עניינית, באיזה מידה תפריע לעבודה, תפריע לצהל.

אם לקרוא לזה מערכת נכונה לנמרד משיקולים כאלה זה באמת עניין להשאפה אישית. אני חושב שהיא די נכונה, שיקול די נכון, בהחשב

כמה שאמרת

אם לקרוא לזה מערכת נקיה לבמרי משיקולים כאלה - זה

באמת ענין להשקפה אישית. אני חושב שהיא די נקיה, שוקלת די נכון, בהתחשב
במה שאמרתי.

האם יש מקרים שאנשים התלוננו על כך שאחרים הועלו
היו"ר אגרנט:

בדרגה והם לא הועלו, וזה לא היה צודק, כי העריפו את

האחרים על פניהם שלא בצדק?

זה כמעט אופייני לכל קצין.

י. אלעזרי:

האם היו מקרים שבהם נראה לך שהטענה הייתה צודקת?

היו"ר אגרנט:

מקרים מעטים. אני אישית לא נקי מזה, כלומר אני מרגיש

י. אלעזרי:

שקופחתי, ויש לי נימוקים טובים.

תוציא את עצמך.

היו"ר אגרנט:

בתפקיד זה כראש מינהל סגל רואים שאין אדם שבע רצון. גם

י. אלעזרי:

אלה שעולים בדרגה רק מעטים מאד מהם מוכנים להכיר

טובה או להביע איזו שהיא הערכה, בדרך כלל משוכנעים שקיבלו את הדרגה באיחור

רב. זה אופייני למרבית האנשים שמקבלים דרגה, כי האיש עצמו כבר בונה

לעצמו מכניזם מסוים, הוא מתחיל להיות משוכנע שכבר לפני הרבה זמן יכול היה

להיות בדרגה גבוהה יותר. זה בוודאי נכול לבני אלה שאינם מקודמים. זה בוודאי

נכון לתקופה האחרונה שבה קידמו הרבה מאד אנשים, כתוצאה מגידול הסד"כ וזרוז

מתן דרגות עקב המלחמה. כתוצאה מזה, אצל אלה שלא קיבלו העלאה בדרגה יש הרגשה

שהם מפסידים הזדמנות. הם מסתכלים על חבריהם ושואלים מדוע אותו חבר קיבל דרגה

והוא לא קיבל. בדרך כלל הם מעריכים את עצמם יותר מאשר אותו חבר, וזה

טבעי. אבל אני חושב שבמרבית המקרים האלה יש לנו מה לומר לאיש. הוא לא

חסיד מוכן לקבל את זה, אבל יש לנו מה להגיד וגם אומרים זאת בצורה גלויה

למדי לאותו קצין, מסבירים מדוע נכרו את חברו על פניו.

היו"ר אגרנט: אני שאלתי אם ידועים לך מקרים שהטענה של אדם שבכרו את חברו על פניו היתה טענה צודקת.

י.אלעזרי: כראש מינהל סגל: כן. היו מקרים, אבל לא הרבה. באותם מקרים שהרמטכל חשב שאני לא צודק, כאשר הרמטכל החליט בסופו של דבר לקדם קצין, אני מניח שהוא החליט שיש צדק בהחלטה שלו. זה דבר שקשה מאד לתת לו אבחנה כמותית מווייכת. אם אני נשארתי בהרגשה כזאת, ויש לי הרגשה לגבי קצינים מסוימים שהם היו צריכים להתקדם לפני אחרים, זה עדיין לא אומר שאותם קצינים צריכים היו להתקדם. זה אומר שאני אולי שיקללתי אחרת, נתתי משמעות אחרת למספר נחונים על אותו קצין שונה מאש נתן הרמטכל, או ראש אכ"א או כל אחד אחר. זה אומר שלעתים הרמטכל מוכן היה לתת יותר מסקל לחוות דעת של אלוף מסוים, שהמליץ על אותו קצין, מאשר מערכת אכ"א היתה מוכנה לתת, לאחר שהיא עובדת על עיבוד הנתונים והכנתם לדיון. זה משום שהרמטכל שוקל את הדברים לעתים מתוך ראייה רחבה, גם מתוך רצון לבנות את הסגל שעובד בכפיפות לאותו אלוף, בצורה שתבטיח הרמוניה בעבודה וכו'. זה עלול ליצור הרגשה של קיפוח או אי-התחשבות אצל קצינים אחרים. זה קיים כל הזמן.

אני חושב שלאחרונה הרגשת הקיפוח היא חריפה מאד. אבל זה קשור בהרגשות של אנשים, בהרגשת האמון, הרגשת הבטחון, זה קשור לא רק בדרגות.

היו"ר אגרנט: זה יכול להשפיע על המוראל של הצבא אם יש הרגשת קיפוח

קשה בזמן האחרון?

כן.

י.אלעזרי:

כשאתה לא היית כל כך שלם עם מה שנעשה, זה מפני שלא

נבנצל:

כל כך שלם עם השיקולים או מפני איזו שהיא הסתייגות

מהמוטיבציה של ההחלטות של הרמטכל או של ממליצים בכירים?

- י.אלעזרי: שני הדברים כאחד. אני רוצה להוסיף, גם אני בסך הכל אדם בתוך המערכת, גם אני לא נקי משיקולים שהם אובייקטיביים. אין זו מערכת שבודקת הכל בצורה כמותית מדוייקת, לכן גם תורת הדעה שלי היא לא בהכרח תורת הדעת הנכונה.
- נבנצל: לדוגמה, מוטיבציה פוליטית היא בוודאי פסולה לכל הדעות.
- י.אלעזרי: לא נתקלתי, חוץ מהעניו של אריק שרון.
- נבנצל: או מוטיבציה לחסום את התקדמותו של מישהו, שלא מטעמי טובת השרות.
- י.אלעזרי: יש דברים כאלה. לעתים קורה שיש מפקד שיש לו סינה אישית, מפקד שמכר מישהו בגלל סיבות לא עניניות. זה קורה.
- נבנצל: ואז הרמטכ"ל -
- י.אלעזרי: הרמטכ"ל צריך להכריע.
- נבנצל: הוא צריך גם לעמוד נגד זה.
- י.אלעזרי: הוא צריך לעמוד נגד זה.
- נבנצל: הוא עשה זאת?
- י.אלעזרי: כן.
- נבנצל: כלומר מהדרג המכריע סופית אין לך הסתייגות מבחינה זו?
- י.אלעזרי: הוא עשה זאת לפי שיקוליו. אני לא יכול לומר שהרמטכ"ל לא שוקל את זה. הרמטכ"ל שוקל ומכריע לפי הקריטריונים.
- לנדרי: מה הסיכוי של הקצין הטוב הנון-קונפורמיסט, שאינו עונה אמן אחרי מפקדו, אלא אומר את דעתו בגלוי.
- לדוגמה, רינגייט בפוטנציאל.
- י.אלעזרי: זו שאלה קשה. לא המיד הסיכוי הטוב, אבל לא מפני שהמערכת שלנו היא לא טובה. היא בנויה מאנשים עם תולשות אנושיות. בדרך כלל לא אוהבים אדם שאומר בפנים את כל האמת. הדבר תלוי גם לאיזה מקום נקלע אותו קצין. אם הוא נקלע למפקד בעל בסחון עצמי ונכונות לשמוע דברים, או אם הוא

ועדת החקירה - ישיבה ק"יג
17.7.74, בוקר
הער תא"ל י.אלעזרי

- 25 - 30

אא .

נקלע לידי מפקד שישאל שחסר לו בטחון. קשה גם לדעת באיזו מידה היא
אמת אוביקטיבית, זה לא בהכרח כך. אני גם לא יכול להגיד שמדכאים אנשים
כאלה. יש קצינים שאומרים דעתם, אומרים זאת די בגלוי, והם מחקדמים. זאת
אומרת, המערכת לא עובדת נגד אנשים אלה יותר מאשר הדבר תלוי במפקדים שלהם,
שפה ושם הם אולי פחות מדי חזקים מכדי לתת לתופעה כזאת להתפתח.

האם יש איזו הדרכה מלמעלה שבענין זה צריך המפקד

לנדרי:

להיות חזק?

אין הדרכה לא לחיוב ולא לשלילה. נותנים לחיים לעשות

י.אלעזרי:

את שלהם. אבל אין לי ספק שמי שמנסה לומר את כל

האמת או להלחם למען הצדק, צריך ביחד עם זה להיות צוק בעור כמה תחומים,

הוא צריך להיות גם קצין טוב מאד ואז יש לו סיכוי להתקדם. לא די להיות

אדם שרואה את הצדק ונלחם עליו, והוא לא די חזק כדי לקבל הערכה מהמפקדים

שלו והפקודים שלו.

אחרי כן יע

17.7.74 - ישיבת בקר

6357

הער: תא"ל יעקב אלעזר

מה הוא המאגר האנושי של הקצונה שלך ?

לנדאו:

זאת אומרת, מה הוא משקל של בני משקים ?

עירוניים, צבוע דתי, האם יש איזה מושג על כך ?

אין לי פה את הנחונים, כך שקשה לאמר איזה יחס

אלעזר:

יש לבני משקים, או לדתיים, דתיים אני חושב

שבכלל קשה מאד לאתר, אין בכלל נחונים באיזה מידה בן אדם בא מחוגים דתיים

או מבתיים דתיים, הנושא הזה אין עליו נתונים, אנחנו גם לא מבהינים בזה.

באיזה מידה באים מתנועות של ההתישבות העובדת, על זה יש נתונים.

אך אין לי אוחס כאן איתי. אפשר לאמר שהם יחסית בולטים, כלומר, קצינים

שבאים מההתישבות בדרך כלל, כמערכת מלגש שיש הרבה כאלה, אני לא אגיד

שיש הרבה מאד, כלומר הם לא עיקרם של הקצינים במערכת. לא מביתם של הקצינים

יש גם פחות מהם ככל שעולים בדרגה. כי הם חוזרים למשק, הם לא נשארים.

כך שאנו יכולים למצוא דוקא בדרגות הנמוכות אחוז גבוה יחסית של בני קבוצים נאמר

וככל שעולים אחר כך, אותם בני קבוצים פולגים-חוזרים הביתה, זרק מעטים,

או נאמר מעטים מאד נשארים לכהן בדרגת אל"ם ומעלה. קורה גם שאלה שעושים, נאמר

את הצבא קרדום לחפור בו, ובדרך כלל זה מתנגש עם חיי המשק, הבג-פאלה-שעזב-אה-

הפסק-הצבא-להצבא, היו כאלה שהיו בני משקים ועזבו את המשק, והיום הם עירוניים.

חיי הצבא התנגשו עם חיי המשק וזה חייב אותם לצאת ולהיות בעיר. כאלה קשה היום

לעמוד על מקור מוצאם מאיפה באו ומתי היו במשק, אנחנו לא מנהלים אחריהם מעקב.

אם ניקח מפקדי מחלקות או מפקדי פלוגות, נמצא שם אחוז יחסית גבוה.

מה היא המוטיבציה של הקצין הישראלי הספוס

לנדאו:

שמחסנת אוחו נגד הפחיתים של השוק האזרחי, עד כמה

שידוע לך ?

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

י.ע.

6358

העד: תא"ל י. אלעזר

אתה מדבר על התקופה הזו עכשיו ?

אלעזר

ערב המלחמה ועכשיו .

לנדאו:

ערב המלחמה אני חלש יותר כראש מינהל הסגל, לא היו

אלעזר:

לי התרשמיות חיוביות, והן לא מספיק מבוססות.

הדברים הראשונים שנחקלתי בהם, אבל זה לא מספיק מבוסס.

אם שואלים היום מה היא המוטיבציה, השאלה היא קשה, שא מחלבטים בה עכשיו.

כי אנחנו לא שבעי רצון מרמת הקצבנים הצעירים בפקוד. אם להישאר בצבא קבע,

זו השאלה, אפשר לדבר היום על שכבה של מפקדי פלוגות וסגני מפקדי פלוגות

מפקדי סוללות וכן הלאה, זו השכבה שעליה מדובר, זו השכבה שעליה יושב הצבא.

וממנה מתפתחים אחר כך הרס"נים, סא"לים וכן הלאה, הקצונה הגבוהה יותר שנשארה

תקופה ארוכה יותר. שם אנחנו לא נמצאים על קרקע מוצקה.

אנחנו נמצאים במצב לא טוב נאמר.

משום שלא מספיק בחורים מוכנים להישאר בצבא קבע.

למשל סגני מפקדי פלוגות, שזה החקן הראשון בצבא קבע, הוא מפקד מחלקה, וזה

כבר תקן לצבא קבע, שם אנחנו נמצאים כמעט בכולם, אפשר להגיד בכולם,

הם קציני חובה. זאת אומרת אנחנו קבענו לעצמנו קריטריון שכסגן מפקד פלוגה

אנחנו רוצים קצין שהוא איש צבא קבע, זאת אומרת שהוא גמר את תקופת החובה שלו,

ושהוא בעל נסיון מסויים, אנחנו נאלצים להכניס לתפקיד הזה בחור שהוא עדין בשנות

חובה. יש לנו גם תופעות בשריון, שקצינים בחובה... (הופסק על ידי היו"ר)

כלומר אחם עושים אותו לסגן מפקד פלוגה כפ בזמן

היו"ר אגרנט

שהוא עוד בשרות חובה.

6359

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבה בקר

הער: חא"ל י. אלעזר

כך. כדי שיהיו סגני מפקדי פלוגות.

אלעזר:

כדי שהוא ישאר בצבא קבע ?

הי"ר אגרנט:

לאן דוקא, הנמוק פה קודם כל כדי שיהיו סגני מפקדי פלוגות

אלעזר:

לא חותמים לקבע מספיק קצינים, כדי למלא את התפקיד הזה.

כרמח מפקד הפלוגה, ששם ללא כל ספק צריכים להיות אנשי קבע, גם שם אנחנו מכניסים

לאחרונה קצינים בחובה, שאנחנו נאלצים לתת להם את התפקיד בהעדר אנשי קבע.

אני מדבר בעיקר על תפקידי מפקדי הפלוגות. אחוז החותמים הוא נמוך והוא בעיקר

לתקופות קצרות. הבחורים מוכנים לתת עוד חצי שנה, עד שנה, כדי לקבל תפקיד

של מפקד פלוגה, יש בתפקיד הזה כדי לקטום להם. כלומר, הוא גמר את תפקידו

בצה"ל כמפקד פלוגה, זה אומר משהו מבחינה חברתית אחר כך, זה אומר משהו

מה הוא יעשה במילואים אחר כך, זה אפילו אומר בסטטוס החברתי של הנוער, החברים

שאינם הוא נפגש, שהוא מפקד פלוגה. ובשביל זה הם מוכנים לעשות משהו גם כשהם

עובדים ללמוד, והם דוחים במידת מה את הלמודים. אבל טוב, החתימות הם לתקופות

קצרות. גם כשהפיתויים החומרים שאנחנו נותנים להם, אפשר לאמר קיימים.

מי שיחתום לחמש שנים יקבל הלואה עומדת של 10,000 ל"י, מי שחותם לשלוש שנים

נחשבת לו החתימה שנה אחת לאחור, זאת אומרת, הוא מקבל רטרואקטיבית שנה,

מי שיילך ללמודים אקדמאיים, אז עושים איחור איזו שהיא עסקת חבילה,

של שנתיים תמורת שנה, ואז נאמר אם שש שנים הוא חותם לצבא קבע, הוא יוצא

לשנתיים למודים אקדמאיים, בכל תקופה זה יכול להיות, זאת אומרת, מפקד פלוגה

יוצא ללמוד וכדומה. למרות זאת אנחנו מוצאים שהבחורים במרביתם אינם מוכנים

להישאר.

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

6360

העד: תא"ל י. אלעזראלעזר

בתפקידים האלה, וגם בתפקיד המ"פ, חלק מהם לא נשאר. החופעה הייתה גם לפני המלחמה. זו לא תופעה חדשה. אני חושש שהיא מחריפה לאחרונה בגלל כמה סיבות נוספות. מחריפה גם בגלל העייפות וכדי להביך את זה צריך לבקר ולראות מה עושה היום המ"פ, נאמר בחסיבת סנקים כסיני, ולראות באיזו מידה הוא גם עובד עבודה פרך, גם אין לו לעתים את האמצעים שהוא צריך, הוא חוזר לאותו לכלוך עם האבק והלכלוך-האפ-ובלי מקלחת, אין לו את התנאים המינימליים, הוא לא נח, זה מצב שהוא מהמלחמה עוד לא נח, לא בא הכיתה ולא רואה עתיד בענין הזה. מנסה לשקול מה מחכה לי בסופו של דבר, והוא רואה את המג"ד שלו על ידו באותם התנאים, את הסמג"ד, הוא רואה בסופו של דבר מה קורה סביבו, הוא לא נמשך, הוא עייף מהחיים האלה. ודברים נוספים שאתם כודאי מודעים להם, חרמית צה"ל ודברים נוספים מהסוג הזה. באיזה שהוא מקום גם הנושא הזה נפגם, לא נהרס לגמרי, כלומר, אנשים עדין הולכים במדים וגאים במדים, זו לא אותה גאווה שהיתה לפני המלחמה. זה לא אותו סטטוס חברתי שהיה לפני המלחמה. זה לא הילך לקצה השני, אבל זה נפגם. יחד עם זה, מה שאני חושב שבעיקר מושך את הכתורים, זה קודם כל אותה הרגשה שניתנת לאדם כאשר הוא מפקד. הוא אחראי לגורלם של אחרים, ויש עליו אחריות. ויש לו את הפקוד. זה אומר כל מה שנותן לאדם את הרגשה הגדולה של אדם שמשמש בתפקיד כזה, של אדם שהוא מנהיג של אחרים. יש בזה גם הרכה מרוח היחידה, בחטיבה, ביחידה, בחיל. נוצרת אווירה מסוימת ונכונות לתת, כלומר המצב הוא קשה, צריך להמשיך הלאה, כי אין מישהו אחר שיעשה את העבודה, יש בזה גם מהצרכים של הפולדת, המדינה צריכה. יש הרבה מאד בחורים שחושבים כך, שצריך לעשות ואי אפשר לברוח הכיתה. יחד עם זה, אנחנו לא שבעי רצון, כי אנחנו לא משיגים מספיק אנשים, ולא תמיד ברמה שאנחנו רוצים.

ועדה החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבה בקר

6361

הער: חא"ל י. אלעזראלעזר

זה לא אומר שרק הגרועים נשארים,

והטובים מאד הולכים, אבל אני אומר, יחד עם זה

אנחנו לא שבעי רצון מהרמה. הצבא היום גדול, הוא גדל גם בסדיר,

ואין לנו כמות מספקת. כאשר אנשים לא נשארים לחתום תקופה ממושכת

אין מהם גם את רבי-הסרנים. ורב-סמן זה כבר המטה המתאם של החטיבה

זה כבר קצין מכצעים בפקוד. זה מדריס בקורס, שיש לו איזו שהיא בכירות.

זה מפקד מחלקה בכה"ד 1, סמג"ד בגדוד, כלומר זו שכבת הקצינים שממנה

מחיל הצבא להחפתח הלאה, הם גם אלה שנשארים יותר זמן. שם אנחנו נמצאים,

כלומר היינו לפני המלחמה בפצב, לפי דוחים, שרק קרוב ל-50% מתקני רבי-הסרנים

היו מאויישים על ידי רבי-סרנים, כל היתר על ידי דרגות נמוכות יותר.

המצב תוקן באופן משמעותי מאד אחרי המלחמה, אבל רק בגלל זה שהם קבלו דרגות.

האיכות לא השתנתה. ניתנו דרגות לכאלה שמלאו תפקידים. אז הדבר תוקן בדוח

הסטטיסטי, הוא לא תוקן בצד המהותי יותר.

זה משפיע על איכות, אז אם אתם שואלים איך התחילה המלחמה, ברמה הזו של סרן

ורב-סרן, היא התחילה כשצה"ל חסר את השכבה הזו של בעלי נסיון ברמות המתאימות

דוקא בדרגות הנמוכות.

לנדאו:

האם נעשה איזה שהוא נסיון בעבודה חינוכית

במה שאתה קראת תחושת המולדת, ציונות בלי מרכאות

לקצונב.

אלעזר

לפי דעתי לא מספיק. נעשה.

באיזו צורה?

לנדאו:

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

6362

הער: חא"ל י. אלעזר

אלעזר:

ביחידה . היתה תקופה אחרי המלחמה שלא דברו עם אנשים.

אני חושב שלא דברו דברו מספיק גם לפני המלחמה.

לא פנו לאיש ודברו איתו ציונות. משום מה ש נדמה היה שזה פסול.

לא- רצו לדבר על הצד החמרי ולא רצו לדבר על דברים אחרים. אבל נדמה לי

שזה היה אופייני לא רק לצבא, באיזה זהו מקום היתה הרגשה שמפקדים נמנעו

מלהגיד יש מולדת וצריך לעשות את הדברים בשביל המולדת. פחות מדי לפני המלחמה

אחרי המלחמה היתה תקופה שמעט מאוד דברו עם אנשים. צריכים פעם לנתח את זה

מדוע המפקדים הפסיקו לדבר עם האנשים שלהם אחרי המלחמה. זה משתנה עכשיו ממש

בתקופה האחרונה. ואני חושב שמחילים עכשיו גל חדש של דבורים עם האנשים.

שכנוע, וכך דבור על הנושא הזה. על ערכים ועל הצרכים של המדינה.

זה משתנה עכשיו לאחרונה, ומפקדים מקבלים הרבה יותר בטחון לפי דעתי

כוח נפשי לבוא ולתבוע את הדברים האלה. אבל לא נעשה מספיק. כלומר המערכת

כמערכת לבוא ולתבוע את העניין כמאמץ מרוכז, לפעול על האנשים עדין לא עושים

את זה כפי שצריך.

נבנצאל:

אתה מחזיקים חוקרים בעניין זה ?

מחקר סוציולוגי ?

אלעזר:

יש לנו. עושים מחקרים אבל, יש מחקרים, ויש הרבה

מאד אנשים שחוקרים את האנשים האלה. את הנושאים האלה.

אחד הדברים שלא מצאו להם תשובה עדין זה להתנהגות המשונה הזו, המזרה של כל

המפקדים אחרי המלחמה, כל אחד יש לו תשובה אחרת.

אני חושב שסבלנו לא מעט בצבא מהעובדה שלא היתה יציבות עם הרמטכלים.

הרמטכל של המלחמה היתה לו תקופה - אני מניח - של חוסר בטחון, מה יהיה,

ואחר כך היתה תקופה שבה ישב חָקָה כמה שבועות, ואחר כך מתחילה התקופה של מוטה.

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

6363

העד: ח"ל י. אלעזראלעזר:

בצבא לרמטכל יש השפעה גדולה מאד.

אנף-נמצאים יש השפעה לאישיותו, לקווים שהוא מנחה

כמאמצים עיקריים, ואנחנו נמצאים בתקופה חדשה, כלומר אנחנו הולים תקוות

ברמטכל החדש ובדרך שבה ינהיג את הצבא כחוקפה הבאה. זו בסך הכל תקופה

שהתחלנו אותה לפני זמן קצר מאד.

י. ידין:

אתה אמרת מקודם לפי דעתך לא די שמים דגש על בעיה

של טוהר המידות והדוגמה האישית. שמים, אבל לעתים

לא די, אני מבין שאתה כראש ענף הסגל, אני מחוון בעיקר לחקופה שלפני המלחמה

אם כי היתה תקופה קצרה מאד, אבל זה לא משנה, אתה, יש לך משקל די רציני

בהמלצות שבסופו של דבר אתה מביא במאמץ המבוקר לראש אכ"א, ולראש המטכל

על דרגות של סא"לים ואל"מים, או עד אל"מים, או פשוט כפי שאתה אומר, הרמטכל

בכלל לא מכיר אותם, את סאל"ים. אבל גם בדרגות הגבוהות יותר, אתה משתתף

בדיונים, אינני מדבר על אלופים, על אל"מים תחיל אלופים, איך יש לך, האם יש

לך, מבחינת נוהל ממוסד ומסודר דרך כדי לקבל אינפורמציה שוטפת בתוך התיק שלך

בתוך הראש שלך, על האספקטים האלה של טוהר המידות ודוגמה אישית של מפקדים

בדרגים גבוהים. כדי שאחא חוכל ליעץ לרמטכל.

אלעזר:

נאמר ככה. בתוך חוות הדעת אין פעיף שיצביע על

דבר כזה. המעניין הוא, כשהייתי

כראש משלחמא, בדיוק התלבטתי בבעיה הזו, כי היינו צריכים לבנות צבא.

זה היה בשנים 1966, 1967, 1968. עכשיו, כשהתלבטנו בבעית בניית הצבא,

ושם היינו צריכים לבנות צבא מאלף, גם טפסי חוות דעה צריכים היינו לבנות

ואז נתמנו את טופס חוות הדעת של צה"ל. אני חושב שצה"ל יצא פוגרנטד

מהנחה שאנשים נוחנים דוגמה אישית.

6364

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

העד: תא"ל י. אלעזר

אלעזר:

אין סעיף שאומר בפירוש באיזו מידה האיש נותן

דוגמה אישית לאנשיו, בהתבוננות. אין.

אז איך אתה מקבל את הדבר הזה.

י. ידין:

אתה חי על רכילות ?

אני לא יודע אם לקרוא לזה רכילות,

אלעזר:

שמועות,

ידין:

נאמר כך. יש לעתים שהטופס, הרי יש בו בה הערות

אלעזר:

לעתים דרך ההערמה שהמפקד נותב אתה למד על הקצין.

לכל קצין יש תיק עם כל חוות הדעת שלו, עד דרגה סא"ל, על אל"מ לא מבישים

חוות דעה בפחב. על ספ"כ לא מבישים חוות דעת בכלל.

ידין:

אין לך איזה שהוא גורם מוסדי כצבא,

אני כרגע, אם אומר דוגמה, לא אגיד שדוקא זה צריך להיות.

כגון ענף בסחון שדה, ענף דווח על התנהגות, שתפקידו המיוחד לעקוב

בצורה רשמית, ממוסדת, באמצעים שלו, על התנהגויות של קצינים, ובאופן

מיוחד קצינים בינוניים ויותר גבוהים, ולמסור את האינפורמציה הזאת

ישר לרמטכל או לראש אכא, האם יש דבר כזה.

אלעזר:

לא במכוון. אין מעקב שיטתי.

אבל יש שהדברים צפים. כאשר מתלקת בסחון שדה נתקלת

בבעיה בתחום הזה, זה מועבר ונכנס לתיקו של הקצין, גם חשד.

זה נכנס לתיקו של הקצין. כאשר מצ"ח (משטרה צבאית חקירות) מגיעה לזה,

כאשר הקצין עומד לדין, על עבירות כאלה או אחרות, זה נמצא בתיקו.

עד: תא"ל י. אלעזרידין:

האם זכור לך, בחקופת שרותך עד למלחמה,
ואחר כך תוך כדי המלחמה, ואחר כך עד היום,
מקרים שלך היה ידוע על התנהגות בלתי הולמת כשטח הזה, של דוגמה אישית
של טוהר מידות, או מבחינה מסויימת גם עבירות, אפשר לאמר, בקצונה גבוהה
שהדברים הובאו לידיעת הרמטכל, שכן ננקטו נגד זה פעולות או שלא ננקטו
נגד זה פעולות. אני מתכוון לדרגים גבוהים.

אחרי כך ת.כ.

6366

41.
לפני כן רשמתי.
ת.כ

ועדת החקירה-27.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר

העד - תא"ל י.אלעזר.

השאלה היא מה זו עבירה.

תא"ל י.אלעזר:

לא עבירה, אני מתכוון לטובה מידות. +ששהו+קשה+שהו

י.ידין:

אם קרה משהו שהוא בגדר עבירה, אנו פותחים בהליכים משפטיים נגד האיש.

תא"ל י.אלעזר:

אני לא מדבר על מקרים כאלה.

י.ידין:

מדובר על מקרים של דווח, שבהם קצין זה או אחר התנהג שלא כשורה. אני חייב לומר את דעתי: לפי דעתי קודם כל,

תא"ל י.אלעזר:

לא נהגו כמספיק חומרה במקרים כאלה. אני אומר את דעתי האישית הסובייקטיבית. יש מקרים שלהם אנשים לא היו צריכים להיות בצבא, או לא היו צריכים להיות בדרגות כאלה.

בגלל התנהגות כלחי הולמת?

י.ידין:

כן. הנושא הזה היה צריך להיות נושא חשוב יותר מאשר הוא היום, בעל משקל הרבה יותר גדול. זאת אני אומר

תא"ל י.אלעזר:

כללית.

ברגע זה איני מבקש חוות דעה, אלא בקשתי לדעת האם ידוע לך על מקרים שבהם הגיעו אליך ידיעות בדרך זו אחרת, על

י.ידין:

3

התנהגות כלחי נאותה של קצינים גבוהים, והפנייה את חשומת לב המטכ"ל למקרים אלה, ומה נעשה או לא נעשה?

אני לא העליתי זאת. כלומר, אם אתה מתכוון לדבר חסור ממש שהפניתי את חשומת-לב הרמטכ"ל אליהם, אז לא. אך

תא"ל י.אלעזר:

הער - תא"ל י.אלעזר

אני יודע על מקרים שהובאו לחשומת-לב הרמטכ"ל, על התנהגות של קצינים. בכל מקרה הרמטכ"ל נוהג לקרוא לקצין ולדבר איתו על הנושא, ואם זו לא בעיה שצריך להוציא ממנה מסקנות אם להביא את הענין למשפט, ועל-כך לעיתים קרובות מבקש הרמטכ"ל את המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, כדי לדעת אם זו בעיה שצריך להעבירו לבית-המשפט, או נושא שמאפשר לתת הערה או נזיפה בצורה אדמיניסטרטיבית. היו מקרים שהובאו לידיעה הרמטכ"ל, הרמטכ"ל קרא לקצין ונתן לו נזיפה, או הערה, או ~~הערה~~ שוחח איתו על הענין בארבע עיניים, ובכך נגמר הענין. בהמשך אותו קצין המשיך להתקדם ולשאת באחריות, כאשר פקודים שלו שידעו על הענין, הסיקו מכך מסקנות שליליות.

היו מקרים ידועים כאלה בצבא לפני המלחמה? חן דוגמה.
אנחנו עוסקים בחקירה. אנו כרגע לא גוף שמפתח את זה"ל בכ

י. ידין:

אך אנו רוצים לדעת מה קרה לצה"ל לפני המלחמה, ואחד

~~האספקטים שאנו רוצים לעמוד עליו~~

האספקטים שאנו רוצים לעמוד עליו, האם הבעיה הזו של משמעת, התנהגות של קצונה גבוהה, איפה ואיפה כלפי קצינים נמוכים וקצינים גבוהים, היה לכך השפעה מסוימת על ערעור המורל, ערעור הבטחון וערעור ההתנהגות. אני רוצה לדעת, האם יש לך מקרים קונקרטיים, על קצינים גבוהים שהיה ידוע לגביהם, שהדבר לא נעשה והם קודמו.

לא כראש מינהל הסגל, אך אני יכול לומר שאני חושב

תא"ל י.אלעזר:

כי האלוף גונן שייך למקרים כאלה מבחינת ההתנהגות האישי

שלו, ויחסו לגבי קצינים. הוא היה מקובל כאדם שזורק קצינים, משליך אותם וזורק

אותם. קשה מאד היה לעבוד איתו תקופה סבירה, לומר את הדעה בפניו ולהופיע כמו

שצריך. אך הוא קיבל את הגבוי ועובדה שהוא התקדם. די הרבה קצינים עברו אותו בתקופה

זו. היו לגביו שמועות גם בתחומים אחרים,

מאיזה בחינה?

י. ידין:

43. ת.כ.

ועדת החקירה-17.7.74

ישיבה קי"ג - בוקר

העד - תא"ל י. אלעזר

אני לא יודע אם אני צריך להכנס לכך.

תא"ל י. אלעזר:

אם אלה שמועות, אני לא מעוניין. אם יש לך כראש ענף

י. ידין:

הסגל ידיעות, בכך אני מעוניין.

מה שאמרתי קודם, איננו כראש מינהל הסגל. לא הספקתי

תא"ל י. אלעזר:

במשך חודש לעסוק בבעיה הזו.

אך יש לך את התיקים.

י. ידין:

התיק שלו הוא לא תיק שאפשר ללמוד ממנו. הוא אלוף

תא"ל י. אלעזר:

תת-אלוף ואלוף מישנה כבר הרבה זמן. אני מדבר על

החקופה מאז היווחו אלוף-מישנה ומעלה. מה שאמרתי עכשיו, אמרתי כקצין בצבא,

ואני חושב שמערכת שהיתה נותנת משקל יותר רציני לדברים, היתה באיזה שהוא

מקום עוצרת אותו בהתפתחות הזו.

האם הוא מקרה יחיד?

י. ידין:

אני לא חושב שהוא מקרה יחיד, אבל יתר הדברים בנויים

תא"ל י. אלעזר:

על שמועות.

אנו נמצאים במצב לא נוח. את ראש הסגל הקודם כבר שאלנו,

י. ידין:

אכל אתה בדיוק חודשיים לפני המלחמה, או חודש וחצי,

נכנסת לתפקידך. בכל זאת אחת מעורה בצבא, אתה יושב בחוץ עמך. האם הבעיה הזו, בין

אם היתה מבוססת על שמועות ובין אם היתה מבוססת על עובדות, - האם ההרגשה הזו

של קצינים בצה"ל, ואחר-כך כמובן בדרג יותר נמוך, שפה יש איפה ואיפה כמידה מסוימת

שיש קצינים שמחנהגים לא לפי פקודות הצבא כמובן הרחב שלהן, כפי שאנו רוצים

שקצין ינהג, ~~שזה~~ - לא רק שאינם נענשים, אלא שלמעשה מקדמים אותם למרות הדברים

האלה. האם ההרגשה הזו היתה קיימת?

כן.

תא"ל י. אלעזר:

הערך - תא"ל י.אלעזר

באיזה מובן? מבחינת המשטר והמשמעת בצבא.

י.ידין:

היתה לכך השפעה גם על אחס האמון שצריך לתת למפקדים יותר גבוהים. באיזו מידה אתה מאמין בהם אמונה עיוורת,

תא"ל י.אלעזר:

ומוכן לקבל את כל השקולים שלהם כשקולים שצודקים מבחינה אובייקטיבית.

האם היתה לכך גם השפעה כלפי מטה? זה מה שאני מתכוון

י.ידין:

לשאול?

אני חושב שאנשים בתחום של נצול רכב לצרכים פרטיים,

תא"ל י.אלעזר:

נצול אמצעים אחרים של הצבא, והתנהגות בכל התחומים

שבהם זו התנהגות לא מוסרית של המפקד, נאמר דוגמה אישית ל* של המפקד: באיזו מידה מפקד, נאמר מג"ד, חי בתנאים של הפקודים שלו, אוכל אותו אוכל, מראה להם באמת שהוא צריך להיות זה שנותן דוגמה, ומתאים את הדברים שעליהם חונכנו בתקופות מסוימות בצבא, אני חושב שבכל הנושא הזה חלה ירידה לפני המלחמה. *+*

אני מניח זאת באופן הגיוני, אך אני רוצה שתאשר או

י.ידין:

תכחיש את זה. אם מפקד גבוה מסוים, אינו מתנהג בסדר

מבחינה מוסרית בתוך הצבא (אני לא מדבר כלל על חייו הפרטיים); אין לו טוהר מידות במידה מסוימת, אינו חי באותה צניעות שהיינו רוצים שיחיה, אם קראתי ישיבות מסכ"ל וודיונים על משמעת, היו מקרים של מג"דים שהפקודים שלהם חיו באוהלים בנגב, והם היו גרים בנאות-מדבר. אם אותה תופעה חלה על מפקד גבוה מאד, האם אין פירוש הדבר ששום מפקד אחר-בך לא ינקוט באמצעים חמורים, אם הוא רואה חריגות כאלה, כי הוא יודע שהמפקד מעליך עושה אותם דברים?

למזלנו הצבא בנוי מאנשים שלא רק מחקים את המפקדים שלהם,

תא"ל י.אלעזר:

זה המזל, ולכן לא מושפעים רק מהתנהגות של מפקדים גבוהים.

ועדת החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - מס' 2

העד - תא"ל יצאלעזר

אבל אני לא מדבר עתה כראש מינהל הסגל.

אולי כראש מינהל הסגל היום?

א.י. ידין:

היום זו תקופה משונה מאד ולא רגילה, אבל לפני המלחמה
אני חושב שבעניינים האלה היינו רחוקים מלהגיע לשלימות,

תא"ל י.אלעזר:

והתופעות האלה ידועות, של מג"דים וכד' שלא היו כמו שצריך, וזה מתחיל למעלה ללא
שום ספק.

את הדברים הכולטים היה הנושא של הלשכות. לשכוח מפוארות.

מסתבר שגם הו"ך כדי המלחמה בנו כמה לשכות, וההרגשה מצד המפקדים שמגיע להם, כלומר
ככל שאתה עומד בדרגה גבוהה יותר, מגיע לך גם תנאים יותר טובים, וזה מתחיל כמובן
מדוגמה אישית ברמות היותר גבוהות.

הלשכות המפוארות, מאיזו דרגה זה?

היו"ר אגרנט:

אני מדבר על אלופים, אך זה יורד למטה. מובן שאז

תא"ל י.אלעזר:

גם מפקד החטיבה דואג שיהיה לו משהו יותר יפה, וזה

רוצה קרון, ואחר רוצה משהו אחר. זה משפיע. לא נשאלתי בכוון הזה, אלא באיזו

מידה זה היה קריטריון. אבל באיזו מידה צה"ל המשיך לראות בנושא זה דגש

רציני, כלומר לא רק בהערכת מפקדים אלא בכלל בחיי היומיום, - אני חושב שלא.

אני מתרכז בדרג הקצונה הגבוהה, אי אם הצבא מושפע
הרמטכ"לי. ידין:

מהרמטכ"ל, כלומר אופיו של הצבא משפיע על הצבא, מטבע

הדברים שאלוף משפיע יותר מאל"ם, ולכן אני רוצה להתרכז בדרגים הגבוהים, כי הם

קובעים את הטון בסופו של דבר, או צריכים לקבוע את הטון. כאשר קצין גבוה מתנהג

בצורה הולמת, ולא נקרא לכך לפי טוהר המידות, במקרים מסוימים ההתנהגות שלו

מחייבת אותו להיות קשור, או לקשור גם קצינים או חוגרים יותר נמוכים, לא בכתיבת

הער - תא"ל י.אלעזר

שוחפים לעבירה, אלא כאלה שקרובים יותר אליו ויודעים על הדבר הזה מטבע הדברים, ומכאן כמובן שהקצינים הפמוכים האלה, גם הם מתנהגים בצורה אחרת. האם התנהגות מסוג זה של רס"רים, סמלים וקצינים שקשורים בסוג זה של קצינים, מגיעה אל הסגל?

תא"ל י.אלעזר: מעט מאד. אני חושב שגם מכסים על זה. דוגמה כשלמפקד יש עוזרים טובים ונאמנים ועוזרים לו באותם הדברים, קשה מאד לאתר זאת, כי הוא זה שגם מדווח. סופסוף האחרים נחונים לחסדו.

§. ידין: כן, אבל באמצעות כסחון שדה.

תא"ל י.אלעזר: אנו לא מפעילים את זה. אין לנו משטרה פנימית או כסחון שדה, כדי לבדוק זאת בצורה שיטתית. זה גם לא בנוי כך. אם אלוף מסוים אינו חי לפי קריטריונים שהצבא צריך לחיות בהם, זה לא בנוי כך ששולחים מיד מישהו לבדוק את הנושא הזה. אם זה אינו צף באיזו שהיא דרך של שחיתות בנושא כספים, ודברים אחרים מסוג זה, שהגיעו לכך שנעשתה כתופאה מסוג בקורח שהעלתה את הדברים, - זה אינו עולה.

י. ידין: אין מנגנון בקורת עצמאי להחנהגות של הקצינים?

תא"ל י.אלעזר: לא בנושא ההתנהגות. אין לנו שיטה.

י. ידין: אין שיטה, אין מנגנון, אין דרך.

תא"ל י.אלעזר: רק כאשר יש הרגשה שנעשה מעשה שיש בו שחיתות.

י. ידין: אני איני מדבר על מקרי שחיתות. אני מדבר על הדברים העדיניים האלה.

תא"ל י.אלעזר: אנהנו לא מגיעים לכך.

6372

.47. 50.
ת.כ.

ועדת החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר

בעד - חא"ל י.אלעזר

האם יש מקומות בצבא, שהצבא חושב שהם כאלה שאפשר

י.ידין:

בשקט לרכז בהם קצינים שלא עמדו במבחנים, בין מקצועיים,

בין החנהגותיים, וצריך להעבירם ממקום אחד לשני, ואז מרכזים אותם במקום מקלט
מועדים

אחד? האם יש מקומות כאלה? שלגביהם אומרים כי אם מישהו לא הצליח, מעל, לא

עלה בדרגה; והוא לא בדיוק בסדר, אז נשים אותו פה. האם יש מקומות מועדים

כאלה, מבחינת השבוצים שאחה עוסק בהם?

המשך רשם ב.צ.מ.

העד: הא"ל יעקב אלעזר

אבנור: קשה לענות על זה בכך או לא.ידין: למשל, פיקוד הדרכה, בהתחשב שהוא כביכול לא ממונה על

בעיות אופרטיביות מיידיות או בעיות מטה. האם זה נחשב

למקום ששם כדאי או/רצוי או אפשר להעביר קצינים שרתו, נאמר, פחות או יותר?

אבנור: לא, בנושא הזה אין שיטה, כלומר, אין יחידה שאליה מעבירים

את כל אלה שרתו, כי גם אין שיטה שחקבע אם אדם סרה, אלא

אם כן הוא הגיע לפלילים ממש וזה הגיע לרמטכל או למפקד שלו והוא קיבל נזיפה

בתיקו או משהו כזה וקיבל נזיפה אדמינסטרטיבית על החנהגות שאינה הולמת או

משהו כזה.

ידין: אם סגן אלוף הועמד למשפט בשני בתי דין בקשר עם פעילות

מסויימת באילת והורד בדרגה לחלוטין בפני שני בתי הדין.

ואח"כ פסק הדין שלו הומתק וקיבל דרגה בינונית והוא מוצב במחלקה ללקחים על

פעולות טקטיות של אויב - אתה כבר שותף להחלטות מסוג זה?

אלעזר: אתה מדבר על מקרה קונקרטי?ידין: כן. מה השיקולים במקרים כאלה?אלעזר: המקרה שבו מדובר זה אדם שהואשם בגניבה, הואשם בכך שהוא

היה בתפקיד שבו היה צריך לשמור למעשה והוא בעצמו שלח יד.

והרמטכל המתיק את פסק הדין. בסופו של דבר הבהור הוא סרן במקום להיות סגן אלוף.

וביקש דאש סה"ק לקבל אותו אצלו לעבודה בתפקיד של סרן או רב סרן, בדרגה שבה

הוא עכשיו נמצא, והשאלה הנשאלת היא אם כתוצאה מזה שהוא עשה מה שעשה הוא צריך

היה לא לעסוק בלקחים. אני אישיית אינני רואה קשר בין שני הדברים האלה. אתה

יכול לשאול שאלה אחרת - אם הוא היה צריך להשאר בצבא. לפי דעתי לאף אבל אם

הוא כבר נשאר בצבא אין קשר בין מה שעשה לבין מה שהוא עוכד במהד. כי, אני

חושב, כמעט בכל מקום יש סיבה טובה, בגלל מה שהוא גילה, התכונות שלו שם, שהוא

לא יעשה. אבל אם צריך באיזה שהוא מקום לשים אותו כדי שהוא יעבד, ולכבוד את החלטת הרמטכ"ל, ואני בחפקידי צריך לכבד את החלטת הרמטכ"ל, והוא קבע שהאיש הזה יכול לתפקד בצבא בכל תפקיד בדרגה הזאת.

ידין:

בכל אופן חשובתך היחה שלילית לשאלתי. אין מאגרים שנחשבים שמקומות בטוחים לכל מיני "טיפוסים", כמו פו"ם או משהו אחר.

אלעזר:

לא, קשה להזכר, אבל אתה יכול למצוא פה אחד ושם אחד, כאן אחד שירד בדרגה וכאן אחר שקרה לו משהו. (לנדוי: אין סיביר

כשאתה מדבר על פה"ד תמצא שם אולי אנשים שיחסיית הם ברמה נמוכה כקצינים, אולי לא תמצא שם את המבריקים, אבל לא תמצא שם את הפסולים בגלל תכונות מסויימות.

ידין:

אתה אמרת שמפקדים יש להם נטייה לקחת בתור סבנים וכיוצא בזה או "יסמנים" או אנשים שנוח להם יותר לעבוד אתם. אתה כראש ענף סגל, כשאתה מתכנן את הדברים האלה, יש דבר ידוע, בעצם שני דברים הם ידועים: האחד - שבדרך כלל רצוי שמפקד וסגנו יהיו שונים לחלוטין וישלימו אחד את השני, זאת אומרת, שלא יהיו מאותו עור, זה לטובת הענין מבחינת העבודה. והשני - זה דבר ידוע, שעשו עליו מחקרים, שאם צוותים מסויימים בפיקוד מסויים כולם מעור מסויים מבחינה חברתית, מבחינת העבר שלהם במלחמה, מבחינת השיטות, והם מתחילים להוות צוות יותר מדי בלתי פורמלי בעבודה - יש בזה משום סכנה לעבודה המסודרת, שיש אתה גם פורמליות מסויימת - בקשר לעבודת מטה. האם שני הדברים האלה כאחד, האחד - ההשלמה האישית המנוגדת, השני - אי יצירת מוקדי חמולות, הייתי אומר, שיש בהם סכנה לעבודה המקצועית - האם הדברים האלה בשיקולים, בחכנונים נלקחים בחשבון?

אלעזר:

רק במקרים יוצאים דופן, כשזה מאד בולט, כשאדם מסויים שייך

באמת לאיזה חמולה, שהוא גדל אתו וזה עלול להפריע. אבל,

שוב, זה לא שיטתי. אני זוכר תקופות שבהן ניסו להנהיג את זה ממש ככלל, שלא

לתח למפקד לקבוע לעצמו את הסגן. כלומר, אם הוא כבר רוצה לעבוד אתו, אז זה לא טוב. היום כאשר מפקד רוצה לעבוד עם סגן והוא מבקש ~~את~~ אותו - יש לזה משקל רב. בפקדים בולטים אנהנו לא מאשרים.

ידין: ד"ר נבנצל שאל קודם אם אתם מהזיקים חוקרים. הנה, למשל, הבעיה הזאת של צוות לחלוטיץ בלחי פורמלי ביחסים, לא כתוצאה מהיותו אותו צוות, אלא כתוצאה מכל העבר, יש מחקרים שזה דבר שלילי, לא רק בצבא, אלא בכלל. האם יש לכם מחקרים שאתם יוזם אותם על בעיות מסוג זה, איזה אופי צריך להיות למפקד וסגנו, איזה אופי צריכים להיות לצוותים, האם יש אנשים, פסיכולוגים, סוציולוגים, שחוקרים את זה, נסיונות מצבאות אחרים, שאתה מקבל את זה ואתה משתדל להביא את זה לידיעת כולם, מביא לרמטכל וכד', כלומר, בכיוון זה, או שבעצם הסגל רואה את תפקידו רק כפותר חידה חשבון, או אולי אפילו לא צריך לחבר את התשבץ.

אלעזר: האמת היא באמצע. אנחנו לא רק מחברים את התשבץ, אלא אנחנו כן מנתחים. אבל אנחנו איננו מפעילים צוותים לנושא הקונקרטי.

ידין: מחפידו של מי זה בצבא?

אלעזר: להפעיל מחקר בנושא הזה?

ידין: כן.

אלעזר: אנחנו לא חושבים כרגע שזו בעיה מיוחדת שצריך להפעיל בה מחקרים. אילו היינו חושבים - היינו מפעילים, השיטה היום היא שלפחות נאמר שני הרמטכלים האחרונים, שיצא לי לעבוד אתם, נתנו לזה משקל רב. אני יודע שגם דדו וגם מוטה, ברגע שמפקד רוצה לעבוד עם מישהו הם נותנים לזה משקל רב. ואני אמרתי, באותם המקרים שבהם יש לנו מספיק חומר לחשוש שמא העבודה הזאת מועלה בצוותא היא לא לתועלת הדברים - זה ~~אצא~~ למעלה וזה מוכרע נגד המפקד.

העד: תא"ל יעקב אלעזר

ידין: אבל אם אתה אומר שאתה מרגיש אצל הרמטכל הנוכחי וגם אצל הקודם נטיה למלא רצון זה - אז רצוי לעשות מחקר, אני לא אומר מה יהיו התוצאות של מחקר מסוג כזה. כמובן המילה האחרונה בענין זה היא של הרמטכל. ארל כדאי להפנות חשמת הלב במקרים כאלה, ליזום ולהגיד "דע לך, יש מחקר, אבל אתה יכול להתליט". מי הגוף, שלפי דעתך בצבא צריך ליזום דבר מסוג זה? האם זה לא ענף הסבל?

אלעזר: אם הוא חושב שיש טעם לעשות את זה.

ידין: מחקר יש לו תכונה אחת, שהוא נעשה מכיון שלא יודעים אם יש טעם לעשות אותו או לא. אחרי שמתקבלות התוצאות רואים אם יש טעם לישים אותו או להמשיך אותו. כלומר, הבעיה היא קיימת פה לכאורה. האם יש לכם קצין כדרגה גבוהה בסגל שהוא באמת סוציולוג, פסיכולוג או שעוסק במפת כבעיות כאלה, לא כסיכוח של "איקס" או "וי", אלא במדיניות הכוללת של שיבוץ או לא?

אלעזר: הגוף שעוסק במחקרים לא נמצא במינהל הסבל, אלא באכא. יש ענף שנקרא ענף פסיכולוגיה, נמצא באכא, מחלקת בקרה. הוא עושה לפי הנחיתו של ראש אכא במחקרים בכל החומים, סוציולוגים, פסיכולוגיים.

ידין: הוא עוסק יותר בבדיקות פסיכוסכניות....

אלעזר: לא, לא, על הלכי רוח ודברים כאלה. הוא ערך מחקרים מאד מענינים.

ידין: אבל לא על הנושאים האלה.

אלעזר: לא. סך הכל יש שם סכום מסויים של אנשים.

ידין: אני לא מחפש כרבע אפולוגטיקה. השאלה היא חק אם כן או לא.

אלעזר: לא. לא עשינו ולא מצאנו צורך.

הער: הא"ל יעקב אלעזר

ידין: עכשיו שאלה אחרת קצת. אתה הזכרת קודם בין הדרכים למשוך קצין לצבא הקבע נוהגים לו שנתיים אוניברסיטה. אני כרגע, בשאלה שאני מציג לך, לא מתכוון לאספקט הזה אם זה טוב או לא. אנהנו שמענו דעה מקצין בכיר מאד, שהיה בעדות כאן, שפען של ההתעסקות היחר של האמאאאא קצינים בלימודים אקדמאיים, לפי דעתו, הזיק לצבא לפני המלחמה, בכך שאותם הקצינים לא התרכזו די ולא למדו די את הדברים שהם היו צריכים לעשות. האם אתה שותף למסקנה הזאת? האם הבעיה הזאת קיימת?

אלעזר: צריך להבחין בין הלימודים שדיברתי עליהם לבין אותם

הלימודים שאותו קצין בכיר דיבר עליהם.

ידין:
המקשה:

לכן אמרתי שאני מבדיל בין שני הדברים.

אלעזר:

ואני שותף לדעתו.

ידין:

אולי תסביר את זה.

אלעזר:

פרט לאותו הסדר, שהוא הסדר חיובי, שאותו קצין צעיר

ינצא ללמוד (ידין: אני מוציא הסדר זה מן הכלל). צריך

להבחין לא רק בקבוצה הזאת, אלא ^{בין} צא להבחין בתקופה שניתנה לקצין לשבת וללמוד באוניברסיטה, שאז הוא מתרכז בלימודים באוניברסיטה, לבין לימודים באוניברסיטה תוך כדי תפקיד. ואני חושב שעל זה דיבר הקצין, או תוך כדי תפקיד או כפונ"מ. זאת אומרת, בשעה שאתה עושה תפקיד צבאי או לימודים צבאיים אתה במקביל עוסק בלימודים.

ידין:

אתה הגדרת את זה נכון, לא כאשר אומרים לקצין "תלך ללמוד

שלוש שנים", אלא אתה בצבא ותוך כדי זה עושה לימודים

אקדמאיים.

אלעזר:

אני חושב שזה מפריע.

הער: תא"ל יעקב אלעזר

יריין: מרוע?

אלעזר: כי זה ספנה אח המאמץ של הקצין, מטבע הדברים, להשיג הישגים ותוצאות בלימודים האקדמאיים לעתים קרובות על חשבון העבודה. אין גם בקרה על זה.

יריין: אחת תאחרת, בתשובות לשאלות של השופט אגרנט, את התהליכים של המלצות והעלאות וכל הדברים האלה. והדגשת שזה אנושי כמוכן שהשיקולים האלה הם סובייקטיבים בחלקם, וזה מוכן מאליו. אני רוצה לשאול אותך (א) אם נתת את דעתך על זה? ואם לא נתת את דעתך - מה השאלה. יש צבאות בעולם שיש להם מה שנקרא "סלקטיין בורד", כלומר, ועדה להעלאות ולקידום ולבחירה ולברירה. זה גוף מורכב מקצינים גבוהים שאיננו דוקא בקצינים של אחר פיקוד, הוא איננו מורכב מקציני מטה דוקא, יכול להיות אלוף פיקוד אחד, יכול להיות ראש אגף אחד, יכול להיות סגן רמטכ"ל אחד, שהוא גוף שלפניו שראש המטה הכללי צריך להחליט הדברים מובאים לשם. והם - יש להם שהות לקרוא עדים, כלומר, לא עדים במוכן הפלילי. אם באה הצעה להעלות את סגן האלוף הזה לאלוף משנה אז הם קוראים גם את הממליץ וגם אנשים אחרים שעבדו אתו, מסתכלים בתיקים, ראש ענף הסגל מנחה אותם, נותן להם את החומר, מצא אולי אפילו מזכיר הועדה הזאת. דוק אח"כ זה הולך אל הרמטכ"ל. והרמטכ"ל כמוכן, בסופו של דבר, חפשי להחליט מה שהוא רוצה. והשאלה היא: (א) האם תשבת על הבקיה הזאת. (ב) בין אם כן ובין אם לא - מה דעתך על זה?

אח"כ רשמה רב

17.7.74 - בקר

העד: תא"ל י. אלעזרי:

י. אלעזרי:

אני חשבתי על זה. בן אם כן כן אם לא היום, עם הרגשת חוסר הצדק שישנה לקצינים, ולא חשוב ככלל

אם היא מוצדקת או לא. יכול להיות שהמערכת עובדת בסדר יחסית, אבל הקצינים...

הצדק לא נראה כאילו נעשה.

ידין:

הצדק לא נראה ללא ספק. אנחנו צריכים לחשוב על איזה פתרון.

י. אלעזרי:

אנחנו היום היים בהרגשה, כאילו שאנחנו נצליה לצאת מזה

כמו שאנחנו יוצאים מדברים אחרים, שהתופעה חולפת, הקשורה באוירה הכללית שנמצאת בצבא,

דקשה להביד שלא. כלומר, יש הרבה מין האוירה שמשפיעה על הדברים האלה.

הצבא עדיין בהיקף כזה שדי מכירים את הקצינים. מי שמתקדם מא"מ ומעלה, סך הכל הוא לא

מעבר להיקף שאפשר להכיר, וקשה לומר אם צריך ועדה כזאת. אין לי גם ספק, שאם היינו

נוקטים היום באיזה שהם אמצעים שהיו נותנים הרגשה לקצונה מסוג זה או אחרת, אבל שלמערכת

יכנס משהו כזה שהצדק באיזה שהוא מקום יראה. שהצדק יראה ולא יגמר באיזה שהוא מקום

בתדרי חדרים אצל אנשים שהם סוביקטיביים לגבי הקצין.

זוהי גם אחת המטרות. פה המטרה גם כן שהצדק יעשה,

ידין:

אבל כל צדק צריך גם שיראה.

אני חושב שאילו היינו ע שיו משנים את השיטה באיזה שהוא

י. אלעזרי:

מקום וגם עוזרים להרגשה הזו של הקצין, זה היה עוזר הרבה

מאד.

ומה אתה אומר על ההצעה?

היו"ר אגרנט:

אני לא משוכנע שצריך לשנות לגמרי את השיטה. בצבא

י. אלעזרי:

האמריקאי ישנה ועדה שלא תלויה שעושה את כל העבודה

הזו. זה שינוי כל השיטה. זה מערכת שונה של שכלול, של קרידיט שהקצין צובר. אני חשבתי

על זה די הרבה, לא השתכנעתי שאנחנו צריכים לעבור לגמרי לשיטה אחרת.

אני כן חושב שצריך לעשות משהו בשיטה הנוכחית שיוסיף את הגוון הזה נאמר.

17.7.74 - בקר

הער: חא"ל י. אלעזרי

י. ידין:

אנחנו שמענו דוקא בימים האחרונים איזה דעה של קצין שעוסק באמת גם כן בכפירות אלה הקרובות לשלך.

דעתו היתה ששר הבטחון, לאו דקווא איקט, אבל כמובן שלא היו לנו הרבה שרי בטחון, לא היה שותף, או יותר נכון, לא התערב במדיניות של מינויים. נאמר, מא"מ ומעלה. לדעתו זה היה רע. אני שואל אותך שאלה: א! האם זה היה רצוף? ואם זה כך היה באמת?

אני חושב שהוא התערב, אבל לא היו לו מספיק כלים

י. אלעזרי:

כדי להתערב.

לכן אני קושר את זאת. אם יש ועדה כזאת והמסקנות

י. ידין:

שלה מגיעות לידיעה גם לשר הבטחון, והוא יכול לראות, אליו

לדוגמא, ניקח מקרה קיצוני, שהועדה הזאת, לא ממליצה, אבל אחרי שבוע הוא בא לרמטכ"ל

ומבקש את אישורו, אם זה בדרגה מסויימת, והוא שומע. אז יש לו לפחות כלי לבוא

ולתגיד: חשמע פה היה דבר כזה וכזה מה פתאום?

יש בזה יתרון מנקודת ראות זו, כן. כלומר ישנה

י. אלעזרי:

ועדה ואפשר לנתח. אבל יש לה גם כמה יתרונות ברבע שהי

קיימת.

דרך אגב, כאשר אני שאלתי אותך, אני רק הבאתי דוגמא

י. ידין:

מ"סלקצ'ין בורט", בצבאות אחרים. אנחנו לא צריכים

ליישם את זה כהעתק מוחלט. אני התכוונתי לפרסנציפ הזה - אתה אמרת זשקודש הקורשים ראש אב"ם

זה ראש המטה הכללי, ראש אכ"א, ואתה, זה הגוף שיושב. וזה בחדרי חדרים. ברור.

בעקבות השאלה הזאת, אני מכין ששר הבטחון

היו"ר אגרנט:

חותם על המינויים? לפחות מא"מ ומעלה.

הוא לא חותם; אבל הוא מאשר לרמטכ"ל בכתב מא"מ ומעלה

י. אלעזרי:

אגב מתן האישור הזה הוא מביע גם איזה דעה, או

היו"ר אגרנט:

באופן אוטומטי מאשר את זה?

אני יודע שהוא הביע דעה בהרכב מאד מקרים, וגם

י. אלעזרי:

17.7.74-בקר

העו: תא"ל י. אלעזרי

י. אלעזרי:

השפיע בהרבה מאד מקרים.

אח החוק אני לא מכיר. מאשר, פירוש הדבר גם יכול

לא לאשר. ז"א שיש לו זכות הווסו.

כן. הוא גם הרבה מאד מקרים לא קבל את המלצת הרמטכ"ל.

כלומר יש לו זכות ווסו, לפי החוק, לפי הוראות הפיקוד

העליון, או לפי איזה הוראה זה?

אני אפילו לא יודע אם זה כתוב באיזה שהוא מקום, או בהוראות

האם אתה יכול לבדוק זאת?

האם יש איזה הוראת פיקוד עליון, או הוראת מסה כללי,

אם בכלל, שעל סמך זה זה מבוטס.

אני מניח חסר צב שזה חסר.

תבדוק. הוראה שלילית זו גם כן חשובה.

האם יש הוראות בפועל, על שיטת העלאה בדרגה ומינויים

מבחינה זו ושם כתוב: שכל קצין בדרג כזה וכזה יתמנה ע"ש

ראש המטה הכללי באישור שר הבטחון.

האם יש אישור, ברור לי.

האם יש בכחובים כל הנוהלים האלה שאתה הסברת לנו על העלאת

קצינים בדרגה.

אני מניח שזה ישנו.

אולי חוכל להגיש לנו את זה.

נמסר לנו אחמול, ששר הבטחון גילה התענינות מיוחדת,

ואני מכין גם למה במינויים בממשל הצבאי. מין הסתם מסום

שאלה הם הקצינים שבאים כמגע עם הציבור האזרחי בשטחים.

ידין:א. אלעזרי:י. ידין:א. אלעזרי:היו"ר אגרנט:י. ידין:א. אלעזרי:ידין:א. אלעזרי:היו"ר אגרנט:א. אלעזרי:היו"ר אגרנט:נבנצל:

17.7.74 - בקר

הער: תא"ל י. אלעזרי

י. ידין:א. אלעזרי:

הם גם כפופים ישירות אליו, לא באמצעות הרמטכ"ל.

אצאצאצאצא מכחינה פקודית הם כפופים לרמטכ"ל. בנושא

המשל ככל דרגת ס"א, הוא התערב הרמטכ"ל ולם ראיין

אישיה אח האנשים, כאלה שעוסקים בממשל, מפקדנות, התערב מאד, וגם הרבה מאד לא קבל.

אתו גבוה מאד של פסילות ושינויים של הרבה מאד מקרים. בנושאים האחרים ההתערבות

שלו הייתה בעלת אופי שונה. למשל, בקביעת מפקד האוגדות, כל הסט שעכשיו עלה וכד' השר

התאצאצאצא את המדיניות בצורה הברורה ביותר וגם סמית. זה שהצהירו עכשיו

והצעידו קדימה, אם זה יאנוש ואחרים, כל הריצה שהיחה עכשיו של הצעירים שרצו לקבל

הפקידים. זו היחה כפיה של שר הבטחון. השר ממש התערב וקבע קו, לתת אפשרות לאנשים

שהיו במלחמה לקבל אוגדות אצאצא ישר, למרות שהם עשו תפקיד ראשון של מפקדי הטיבות

בכלל. הם א"מ רק בחוקף תפקידם כמפקדי הטיבות, תקופה קצרה יחסית, לתת להם מיד

אוגדה. בניגוד לרעה שהיחה, שאנשים כאלה צריכים לרכוש נסיון נסיון קודם, ולהיות

במטה הכללי קצת בחפקיד כזה ואחרים. מיד לתת את אוגדות ולרוץ קדימה. זו דוגמא

של כפיה ברעהו בנושא הזה.

נבנצל:

זה מתבטא לגבי האיש.

א. אלעזרי:

מדיניות והאיש. זה סמית. מה המדיניות ומיהו האיש

שאליו הוא מתכוון.

י. ידין:

טוב זה מכחינה אישית, לא אצאצא א נכנס לבעיה. כמו שלשר

הבטחון יש זכות ווסו, ראש המטה הכללי ודאי חייב לקבל

הוראות, אבל אם הוא לא היה שלם עם קו כזה, יש לו דרכים משלו.

א. אלעזרי:

אם לא היה שלם עם קביעת שר הבטחון?

כן.

י. ידין:

כן, הוא קבל את זה. אחרי ויכות הוא קבל, אבל השיקולים

א. אלעזרי:

שלו, באיזה מידה הוא מעדיף לערער על החלטה. במקרה זה

היה אפילו דיון עם רוב האלופים בצה"ל ששר הבטחון קיים במדיניות לקידום.

17.7.74 - בקר

הער: חא"ל א. אלעזרי

ח. לסקוב:

יש לי כמה שאלות, שהן יותר מאיזה נקודה טריה שבה אתה נמצא. נכנסת סמוך ליום כיפור, יש לך אפשרות להשוות, אם ההתרשמות שהייתה לך בצגאמאצאגא ההחזקה כיום-כיפור, או בלטה באיזה צורה היא. ואם תוכל מהיבט של משמעת לבעת בדברים, לא שטחים אחרים, כי הנושא שהייתי רוצה להתרכז עליו זה בענין המשמעת.

השאלה, בהמשך לשאלה שר"א ירין שאל אותה: האם יש לך אפשרות, או האם יש לך סמכות ננית, כמו שיש לוועד חקירה, למצוא דלרדת לעומקה של חוות-הדעת, במקרים, שבהוות הדעת הכתובה, בחוות-הדעת שבאה בטלפון או בע"פ, חוות דעת של שניהם כזאת, ננית: חיובית, בינונית, מעל לבינונית? ומקורות אחרים יש לך יריעה, כאשר מסתכלים על היחידה, אוי-ואבוי למשמעת הזאת. האם יש לך את האפשרות לבדוק את הדברים? אתה שומע שמקרה של קצין שבקרוב נכנס לדכאון, לא יכול היה להמשיך לפקד, מסמכים שקבלו הצימה בירדעים שאינם נכונים, התעללות בהייל כהייל, ניצול של מעמד, וכל אלה מבחינת הורה שבכל-פה. האם אתה כראש הבגל, כאשר זה בא לחוות דעת, לא עובדות, עובדות יש לך דרך מצ"ח, בטחון שדה, אני מקוה שזה מסודר שאתה מקבל את החומר הזה. אבל האם אתה אז יכול להזמין את האנשים שאמרו את הדעות ובכל הדסקרטיות לכוא ולהגיד: נא חוות דעתך. כדי שיהא לך אוהו מצבונת של חוות-דעת באמת ודאיות. כי אחרת אתה בא וכפוף לראש מצ"א, לרמטכ"ל, ויש ודאי משקל לדברים שאתה אומר לרמטכ"ל, אבל זה יכול להיות בהעדר מוסד כזה בתוך הסגל, דעה סוביקטיבית אתה של ראש מנהל הסגל חא"ל אלעזרי ור"א מוסה גור, וברור מבחינת דרגה, משקל וכו'! עלו לגרום לשינויים. כי אפשר להתקרב אם יש איזה שהוא מאגר של חוות דעת באמת מוכחות.

א. אלעזרי:

השאלה אם אפשר ואם אני עושה את זה?

העבודה שלנו על חוות הדעת הם בצינור הפורמלי.

החוות דעה כתובות הם בצינור הפורמלי. אנחנו לא חוקרים אחר כך מפקדים, במידה ויש סחירות, כדי להגיע לאיזה שהוא דו"ח מסכם על האדם. וגם אני לא בטוח אם השיטה

6384

רב/2

-70-66-

ועדה החקירה - ישיבה קי"ג

17.7.74-בקר

הער: תא"ל א. אלעזרי

מאפשרת את זה, כלומר, לחקור ולסכם אתרת. כי אם נאמר פומליה, אלוף פיקוד מסויים נחן חוות דעת, אצ על הקצין שלו, ונאמר שאני יודע ממקורות אחרים שהקצין הוא אתרת, ז"א הוא שוכלל אתרת, ויש לי את היסוד להניח שהוא שונה, אני לא פועל בשיטה שלפיה אני חוקר את הענין ובסופו של דבר קובע חוות דעת אתרת רל הקצין. יש מקרים שבהם הקצינים באים בטענות שהוות הדעה עליהם אינה מוצדקת. במקרה כזה, מוסמך ראש אכ"א למנות חקירה במקרה כזה, הסמכות אינה בידי, לאחרונה נקשה שזה יעבור למנהל הסגל. קרו מקרים שבהם חקרנו והסתכר שהקצין צדק. כלומר, חוות הדעה שנתנה עליו, לא היתה מוצדקת. כלומר, מפקד שניסה להתעמד בד או משהו כזה. בתחומים האלה התרכזנו, אבל לא שימשנו במקום איזה שהיא ועדה אוביקטיבית אך גוף אוביקטיבי שחוקר ומשנה בעקבות זה חוות דעת על קצינים.

המשיכה אא/2

הער: הא"ל י. אלעזרי

אם יש תלונה - ראש אכ"א חוקר?

היו"ר אגרנט:

אני המלצתי לפני ראש אכ"א, והוא הסמכות למינוי ועדת
חקירה.

י. אלעזרי:

האם הוא עושה זאת?

היו"ר אגרנט:

כן.

י. אלעזרי:

שאלה קניה קשורה בהיבט של משמעת במובן של משטר

לסקוב:

מינהלתי, מבצעי וטכני. האם באיזה שהוא מקום מצאת, או

אם לאחר סלחמת יום הכיפורים נעשה איזה שהוא ניתוח איך תהיה המלחמה הבאה, ולפי זה
איזה דרישות של מנהיגות, של כושר אדמיניסטרטיבי, של תפישה טכנולוגית יידרשו
ממי שיהיה בוגר קורס קצינים, ממי שיהיה בוגר בית ספר לפיקוד ומטה, מג"ד, מח"ט
וכו', כך שכל המערכת של חוות דעת תהיה נעולה לגלות דווקא את הטיפוסים האלה
על פני אחרים.

לא ידוע לי דבר כזה.

י. אלעזרי:

כלומר, חוות הדעת שמתקבלות היום הן חלויות, פפוז#

לסקוב:

בהנחה שהכל נעשה בכנות וביושר, שכך רואה מפקד זה

את המלחמה הבאה כשהוא ממליץ עליו למג"ד, וכך רואה מפקד אחר.

כן, בהחלט. לא נקבעו קריטריונים.

י. אלעזרי:

אני לא מדבר על קריטריונים, אלא על סוגי דרישות.

לסקוב:

לא נעשה דבר כזה.

י. אלעזרי:

בדברים שאמר אריק שרון לעתונות ומעל גלי האחר, הוא

לסקוב:

האשים את הקצונה בהתייבשות של מחשבה חדשה וכו'. האם

כתוצאה מזה נעשתה בדיקה אם דבריו נכונים, לא נכונים, פרט לזה שהוא במשמעת,

בסדר הטוב, בבטחון שדה וכדומה.

לא ידוע לי על בדיקה.

י. אלעזרי:

מהי מערכת הידיעות שבאות אליך על קצין, נוסף

לסקוב:

לחוות הדעת, כדי שאתה+שפאשה+שכאשר אתה תמליץ על

מישהו לקידום באמצעות קורס, או תפקיד מפתח, מינוי להפקיד או דרגה, שחיה

6386

הפרדה ברורה בין הערכת הישגיו בעבר ובין יכולתו לא רק להתמודד עם התפקיד הבא, שהוא בדרגה גבוהה יותר, אלא לתרום בחפקיד מה שמצפים באותה דרגה, כלומר לתרום היום לדברים שצריכים להתגשם בעוד שנתיים, שלוש או ארבע, כשחיה מלחמה.

רוב העבודה בנושא זה נעשית בעל פה. פרט לחוות י. אלעזרי:

הדעה יש התייעצות עם קציני החייל הראשים, התייעצות

עם אלופי פיקודים, ולעתים קרובות מגעים גם ברמות יותר נמוכות, בביקורים

ובשיחות עם אנשים אלה ואחרים. אנשים בדרך כלל נמנעים לכחוב מה שהם חושבים.

אם אלוף משנה אחד אינו נכלל ברשימה של סגני-מפקדי לסקוב:

אוגדות, או מפקדי אוגדות, זה נכון להניח שלאחר דיון

ושיקול כזה, הוא לא יתמודד עם התפקיד, במלים אחרות, שהוא הגיע לשיאו מבחינת

יכולת ההתקדמות?

אני יכול לומר אחרת, שאמנם דנו ושקלו אם הוא אמנם יכול י. אלעזרי:

למלא את התפקיד הזה. אני לא אומר בוודאות שהגיע

לשיאו. כבר ראינו תופעות אחרות, שלאחר זמן קצר האיש הוכיח שהוא יכול לעשות הרבה

יותר ממה שהעריכו שהוא יכול לעשות. דווקא ברמה הזאת של אלופי משנה ומעלה אין

חווה דעה כתובות, זה בנוי רק על חוות דעה בעל פה.

מה אומרים לאלוף משנה כזה, כשאתרים עלו והוא לא עלה? לסקוב:

האם מישהו קורא לו ואומר לו, או שהוא נשאר במצב

כזה שהוא מגשש, מנחש, מאזין לרכילות? מפקדו קורא לו? הרמטכ"ל קורא לו?

בדרך כלל קוראים לו, אבל זה לא יזום. לומר בפירוש י. אלעזרי:

שקוראים ומדברים עם כללם בצורה מסודרת, אי אפשר כך לומר. זה בא או ביוזמת האיש,

או ביוזמת הרמטכ"ל, אבל זה לא מקיף את כולם. לא כולם נקראו לשיחות כאלה.

כלומר טוביה רביב יכול להסחוב בחטיבה 600 ולא לדעת לסקוב:

מה אתו?

לא. טנביה רביב שמע - אני מניח ששמע כמה פעמים. אולי

י. אלעזרי:

הוא אומר שלא שמע. טנביה רביב רצה לעזוב את הצבא. הוא

6387

אמר זאת, ונאמר לו שמאשרים לו לעזוב את הצבא בתקופה מסוימת. אחרי המלחמה ביקש לא לחזור לפו"ם, באוקטובר, ולעזוב. היה סיכום, ואמר לו את זה מפקדו.

לסקוב: מפקד הגייס?

י. אלעזרי: אני חושב שאמר לו את זה בזמן בשעתו.

לסקוב: לאחר התייעצויות כאלה?

י. אלעזרי: כן. היה סיכום בכתב, הוא הועבר לרמטכל, והרמטכל אישר

שטוביה רבינ לא יחזור לפו"ם, וחתמלא הבקשה שלו לעזוב

באוקטובר. טוביה רבינ שינה דעתו בתקופה מסוימת, כאשר ראה שתבריו התקדמו. הוא העריך שהוא אישית לא יתקדם, אבל כשראה שתבריו מהקדמים, התחיל הדבר באיזה מדום לדקדק אותו והתחיל לחשוב שמא הוא מפסיד כשהוא עוזב, ואולי כדאי לו להשאר. טוביה הגיע לרמטכל לשיחה.

לסקוב: הרמטכל הקודם?

י. אלעזרי: אני חושב שלרמטכל הנוכחי. היתה שיחה, וקבעו שהוא ילך

להדריך בפו"ם. טוביה העלה בשיחה את בעית הקידום שלו,

ונאמר לו מדוע הוא לא מתקדם עכשיו. לא נאמר לו שלא יתקדם. אני חושב שטוביה יכול היה לדעת כצורה סבירה איפה הוא נמצא.

היו"ר אגרנט: לא נאמר לו שיחידים או שלא יתקדם?

י. אלעזרי: לא הובטח לו קידום. אבל לפי מיטב ידיעתי, מהשיחה

האחרונה עם הרמטכל יכול היה להבין שאם ישאר, יכול

להיות שכך יתקדם. לא זכור לי בדיוק הפרט, אבל נדמה לי שכן.

אם מדברים על הקגשה של קצינים, יש הרבה קצינים שיש

להם הרגשה שלא נאמר להם, שלא ברור להם. זו הרגשה. בחלק גדול מן המקרים זה לא מוצדק.

לסקוב: אבל אם אתה אומר שזה לא נרשם -

י. אלעזרי: מה שנאמר לאיש כן נרשם. הוא היה בראיון אצל הרמטכל ויש

סיכום ראיון: טוביה רבינ מועמד לקידום, או לא מועמד

לקידום. מה שלא נרשם - לא מוגשת חוות דעת מסודרת בספסי חות-דעת על אלופי משנה.

6388

אבל יש רקורד על פגישות איתו, שיחות איתו, סיכום ראיון איתו. היה ראיון אצל מפקד הגייס, ומפקד הגייס חייב למלא טופס ראיון ולדווח לרביב ז"ס העתק למינהל הסגל על פגישה עם טוביה רביב או עם מי שיהיה. טופס הראיון נמצא, ושם ההבטחות לקצין וכל מה שנאמר לו.

לסקוב: בקשר למה שנקרא העלאות בדרגה של סגן מישנה עד רב סרן,

ואלה שעולים לחפקיד של שלישי, של אפסנאי, של קצין שיקור,

של מפקד ימ"ח, ביניהם גם כמה רבי סמלים שעולים, האם היו מאלה שאתה סברת שהגיעו לשיאם ולא צריכים לעלות, ובכל זאת עלו? האם היו כאלה שחשבת בגלל מה שנמצא אצלך בחיק הם צריכים לסיים את השרות, ובכל זאת נשארו?

י. אלעזרי: אתה מדבר עד רמה של רב סרן?

לסקוב: כן, אבל בחפקידים - מ"מ, סמ"פ, שלישי, אפסנאי, קצין קישור,

מפקד ימ"ח.

י. אלעזרי: כן. לאחרונה קידמנו הרבה מאד אנשים בינוניים, שלא היינו

מקדמים אותם אלמלא היה חוסר כזה. נחננו להרבה מאד

רס"רים תפקידי קצונה, מעבר למה שרצינו. אם היה איזה שהוא פגם באיש, פגם מוסרי או

אחר שעמדנו עליו, מנענו זאת. אבל אני מדבר על הרמה של אנשים, רמה נמוכה כיחס

שלא הייתי רוצה לראות אותה בתפקידים אלה. והם נכנסו. הדבר כולט מאד בחבל חימוש,

כולט מאד בתפקידי מינהלה, פחות בולט בתפקידי פיקוד. בדרך כלל בחור שמקבל פלוגה

יש לו כמה תכונות חיוביות, יש כמה דברים לטובתו. אני אומר שעשינו דברים בידיעה, מנענו

מה שלא היה ברמה. כלומר, אנחנו כודקים את הדברים ומי שברמה מאד נמוכה, באופן

תאורטי, לא נתנו לו לעבור את החיץ של עליה למעלה. לא הכנסנו לקבע אנשים שהיינו

משוכנעים שהם מתח לסטנדרטים שרצינו בהם. לא גייסנו מהמילואים לקבע אנשים שמתח

לסטנדרטים שקבענו ויהיו פרובלמטיים בצבא ולא יחקדמו. אבל אנחנו מתח לרמה שהיינו

צריכים להיות בה.

לסקוב: שלישים, אפסנאים, קציני קישור -

י. אלעזרי: הסגל המינהלתי הוא לא ברמה שהיינו רוצים לראות.

6389

לסקוב:

זה ביהידות, בחילות?

י. אלעזרי:

בכל מקום שחבוא תמצא ~~הא~~ הרבה אנשים כאלה. פשוט אין לנו אנשים. מקבלים אנשים לתפקידים שהם לא בשלים למלא

אותם. גדלנו מאד לרוחב ונמצאים במצב קשה, ממש קשה.

לסקוב:

אלה אנשים שעוסקים גם במשמעת?

י. אלעזרי:

עוסקים גם במשמעת. הגידול העצום בסד"כ לא איפשר לנו אלא להכניס אנשים לכל מיני מקומות שבמצב רגיל לא היו צריכים

להיות בהם. דרושים היו אנשים עם הרבה יותר נסיון. אנשים כאלה צריכים היו

לעבוד הרבה יותר זמן עד שיתקדמו או שיוכלו בכלל להגיע לתפקיד.

לסקוב:

מההתרשמות שלך כשנכנסת ולאחר מלחמת יום כיפורים, האם היו

איזה דברים שיכולת להגיד : זה כמו שהיה, בזה וזה הותרף

המצב, בזה וזה שופר המצב - מהיבט של משמעת וקצונה.

י. אלעזרי:

ההתרשמות שלי כשנכנסתי לתפקיד לא היתה היוכית בכמה

חווים. נתקלתי לפני המלחמה בתופעות של ~~התמרמרות~~ + התמרמרות

בקרב הקצונה בכל הקשור ביחס, במילוי הבטחות, קידום צודק או לא צודק. היתה

להם הרגשה שזו מערכת גדולה מאד ~~של~~ + ~~של~~ + שהם נעלמים בה, כלומר, קשה להלחם בה.

היתה בקורת בתחום המוסרי, בקורת על הצבא, בקורת לא נעזמה. גם בתחום המשמעת,

ביצוע פקודות גם על ידי רמות יותר גבוהות. אם היתה פקודה להעביר קצין

ממקום אחד לשני, זה לא נקל נעשה. המערכת בדרך כלל פעלה מתוך אינטרס לשמור

על האינטרסים הלוקאליים שלו. במיוחד כשהדברים עלו לרמת אלופים, ברגע שנושא

הגיע לרמה של אלוף והוא ערער ולא רצה לבצע, היו הרבה מאד דברים שנתקעו, קשה

היה להזיז אותם.

לאחר המלחמה הדברים לא שופרו בתחומים אלה. במלחמה עצמה

קשה לומר כמה הבחינו ובמה לא. המלחמה היתה בלתי רגילה וקשה לדעת באיזו סידה

דברים אלה השפיעו על ניהול המלחמה. אני מניח שהשפיעו. אבל אני יכול לומר שאחרי

המלחמה הדברים האלה כולטים בצורה יוצאת מגדר הרגיל: חוסר אמון, בקורת, לפעמים

6390

ציניות כלפי דברים.

לסקוב:י. אלעזרי:

מפני שזה במודה, או דברים שכאבו באמת?

הדברים האלה כאבו להם, והמלחמה רק החריפה את זה וגרמה

למצב רוח כללי, שכל כאב כזה גדל בלי כל פרופורציה, איבד

כל פרופורציה, אבל באיזה שהוא מקום היה לזה יסוד. אולי לפעמים מביעים דברים

בלי פרופורציה, אבל באיזה שהוא מקום יש לכך סיבה. יכול להיות שכזמן נורמלי

כשהמערכת מתפקדת נכון, אולי לא היה מביע אותם, היה חי עם הבעיות. אולי גם הכאב

לא היה מצדיק לעשות מזה משהו גדול.

אחרי כן יע

6391

העד: תא"ל י. אלעזרי

אנשים לפי דעתי אכדו היום את הפרופרציות מבחינתם
כך הם מרגישים.

אלעזרי:

האם לזה התכוונת קודם כשאמרת שצה"ל נמצא במצב משונה ?

מ. לנדוי:

אני חושב שכן. אנחנו נמצאים במצב שלאחר המלחמה.

אלעזרי:

במלחמה עצמה קרה מה שקרה ומצב הרוח השתנה.

אני לא אחזור - בודאי יש לכם הרבה חומר בנושא הזה.

עוד לא התנערנו מהאווירה הזאת.

עוד לא יצאנו מסנה. עם העייפות שהיתה, והמתח, ומלחמת ההתשה שלא יכולנו
למעשה לצאת מהמתח, ומלחמת ההתשה החזיקה אותנו כל הזמן למטה, לא נתנה להתארגן.
ועם חילופי המפקדים, אני חושב שאנחנו לא במצב נורמלי. אני לא הייתי אומר שאפשר
להיות שבע רצון מהמצב הזה.

בהתחשב בחשיבות הנודעת לחוות הדעת,

ד"ר נבנצאל:

כמה חוות דעת צריכות להגיע אליך בשנה ?

אחת לחצי שנה.

אלעזרי:

כמה זה בערך סה"כ ?

נבנצאל:

מה שמגיע למנהל הסגל, בסביבות 10,000.

אלעזרי:

אני מדבר על כל הדרגות.

האם נתקלת בחופעות של מתן חוות דעת שטחיות

נבנצאל:

שגרתיות, סטריאוטיפיות, בתור תופעה, לא בתור מקרה.

6392

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

העד: מא"ל י. אלעזריאלעזרי:

טופס חוות הדעת, בשנים שלפני המלחמה, בהדרגה, איבד את ערכו. זאת אומרת, חלה איזו שהיא אינפלציה בהערכת המפקדים. אם לשפוט לפי טפסי חוות הדעת, אז בצה"ל יש הרבה קצינים טובים מאד וטובים. יש מעט מתחת לזה. יש הרבה מאד טובים מאד, זאת אומרת, החברה, אם ננחה אותה, ללא ספק חוות הדעת לא משקפות את האיכות של הקצונה בצה"ל. הקצינים עשו את זה בין היתר מתוך כך שלא היו מוכנים לעמוד בפני פיקודיהם. כי אדם יכול להגיע לחוות הדעת ולראות אותה. בחקופות מסויימות גם חייבו את הקצינים להראות את חוות הדעת, את הטפסים, ממש לפיקודים. המפקד מעדיף לתת לקצין שלו, מילה טובה ולהוציא ממנו, כתוצאה מזה הרגשה טובה. ברבע שיאמר לו את הדעה האמיתית עליו, יכול להיות שזה יפגום באווירה, ביחסים/בחוסר פריזנה רצון לעבוד במשותף,

הם רשאים להראות? בגבם

הי"ר אגרנט:אלעזרי:

הם רשאים להראות, היום היום אין חובה להראות אלא לאחד שמתחח לבינוני. ויש כאלה שטוענים שמאז הפסיקו להיות מתחח לבינוניים. אבל הוא יכול להגיע למינהל הסגל ולראות את חוות הדעת. ויש מפקדים שמראים את חוות הדעת מרצון. היום, אם קצין מקבל חוות דעת "טוב" אני, כראש מיהל הסגל, יודע שאני צריך לבדוק באיזו מידה הוא כאמת טוב. אם הוא מקבל טוב מאד, אז אני יודע שהוא לפחות טוב. זה קרה בהדרגה גם תוך התישבות לרוחב. זה אחד הדברים שניסינו לפני המלחמה להתלבש עליו ולא הצלחנו, כשאתה רואה שחבריך נוחנים הערכות טובות מאד ביחידה סמוכה, אז אתה שוב לא מוכן לעמוד בבקורת של הפקודים שלך. אתה מתיישר, כלומר אתה מתחיל גם כן לנהוג כך. לכן אפשר לאמר שטופסי חוות הדעת מהם בלבד קשה מאד להוציא מסקנות.

6393

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

העד: תא"ל י. אלעזרי:

אלעזרי: אם אני רואה חוות דעת של הקופות, זאת אומרת 10 חוות דעת, ואני מעיין בהערות, אפשר לקבל פחות או יותר הדמית. אבל ככל שהתקופה מתקרבת למלחמה, היא יותר ויותר הגזמה לטובה. מאחר וזה הכלי העיקרי, וזו התורה שבעל פה, זה לא מערכת שלמה,

ידין: רצייתי לשאול על המצב של היום, אם כי בהשלכה לעבר. אני מכין שאתד מצווארי הבקבוק, כפי שאתה הצגת את זה, זה קצינים בצבא קבע בדרגת סרן, ורב-סרן. כלומר שהם באמת מתאימים לתפקיד הזה, ואז הם יכולים להתקדם למאגר היחידים שיכול להיות בנושא הזה היום, פרט לשמנת שישנה בצבא של היום, זה קצינים שעזבו את הצבא, בדרגת סגן, לא מפני שלא היה להם קידום עד שהם גמרו את הצבא, אלא מפני שלא הייתה כלפיהם מוטיבציה, לא טפלו בהם, או מפני שהיה להם את השעונוות שלהם, זה רצה ללכת ללמוד וזה רצה ללכת לפה וזה לשם. מה נעשה היום, אם נעשה, כדי לאחר את הסגנים שגמרו את הצבא כסגנים, במשך חמש השנים האחרונות, כדי לנסות להפיץ עליהם לחזור לצבא קבע. או, אם נעשה.

אלעזרי: אם אתה מדבר על פעולה שיטתית של איתור אותם הקצינים בפנייה אישית אליהם, לא. לא נעשה. אם אתה מדבר על פנייה, נאמר, לחנועות ההתישבות, רשימות שמיות, במקרה כזה, זה כן. זה לא מקיף את כל האופלוסיה. לאו דוקא סגנים, נגיד בדרגות היותר גבוהות.

6394

ועדת התקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

עד: תא"ל י. אלעזרי

אלעזרי:

סגן שעזב לפני ש כמה שנים, קשה לו לחזור, אבל נניח לחזור להיות מפקד פלוגה, מפקד גדוד מפקד חטיבה, הועברו רשימות שמיות ונעשה מאמץ כן לביים מילואים.

הרמטכל פנה לאחרונה מעל גבי העתונות,

בקול קורא, אבל אני מתכוון שמית,

ידין:

פנייה עם שמוח, רק להתישבות העובדת.

אלעזרי:

באיזה דרגים אתה אומר ?

ידין:

מסרן ומעלה.

אלעזרי:

זה נותן חוצאות ככר או לא ?

ידין:

זה מתחיל.

אלעזרי:

אבל לא נעשה נסיון לקרוא קבוצות של חמישים, או עשרים

ידין:

או שלושים, סרנים ורבי-סרנים שגם הפטיינו דרך אגב

במלחמה, לפגישה עם ראש אכ"א, או אולי אפילו עם הרמטכל,

הרמטכל קרא לקבוצה של צנחנים, ושריון, התראה

אלעזרי:

איתם, דיבר אליהם ורצה להשפיע עליהם.

בחילות קוראים לאנשים. נפגשים איתם במבמה לשכנע אותם. אנשים נבחרים.

אנחנו בדיוק עמסיו נמצאים בשלב שבו אנחנו נפצאים מתרכזים בנושא הזה.

מתחיל להניב פירות ?

ידין:

מתיל לזוז. כי אנחנו תפסנו כמה מנהיגים, בצנחנים,

אלעזרי:

כאלה שאם כמה מהם יחזרו אז הם יביאו איתם.

ללא ספק יש להם השפעה עצומה. מחכסם לראות מה הם יחליטו.

בשריון חזרו כמה, לא הרבה. יש לנו גיוס במילואים די גדול יחסית.

איזה גיוס.

ידין:

6393

ועדת החקירה, ישיבה קי"ג

17.7.74 - ישיבת בקר

עד: תא"ל י. אלעזרי

אלעזרי: אחרי המלחמה, לשרות קבע. יחסית לשנה רגילה,

אחרי המלחמה החגייסו לשרות קבע יותר, לשנה,

חלק מהם אני חושב שישארו. הייתה הענות, אבל שיטתית, אם אתה רוצה

שנפנה לכל אחד שהיה, זה לא.

ידין: אני רוצה לשאול שאלה, אם להכנס לקריטריון של אישיות

כדי לא להכנס לטכניקה של טוהר המידות, אלא הכוונה

להתנהגות הולמת קצין בדרגה גבוהה. האם עכשיו, היה מקרה, שנתפנה מישהו

בדרגה גבוהה, שהקורד שלו כשטח זה ידוע למטה הכללי, שהוא איננו על רמה.

משמועות בלבד, משיחות מפקדים והערכות.

אלעזרי:

לא פמידיעות ברורות?

ידין:

משיחות מפקדים מהערכות אישיות של מפקדים על בני-אדם.

אלעזרי:

בדרג של מפקדי אוגדות.

ידין:

כן, אבל לא על ידי עובדות, לא הובאו דברים בצורה

אלעזרי:

חריפה.

וזה ידוע לרמטכל,

ידין:

אני מניח שכן.

אלעזרי:

אחרי כן ת.כ.

הער - תא"ל י. אלעזר

י. יודין: קורה מקרה, בו הרמטכ"ל אומר לך לשתתף אישית עם האיש הזה?

תא"ל י. אלעזר: לא. אני חושב שאחד המאמצים החשובים שאינם באים על מצויים

בצבא, הוא דווקא בתחום הזה. כלומר צריך היה באיזו שהיא דרך, לצאת עם זה ממש כמוטו מרכזי של הצבא, להבליט את זה, לדאוג לכך שזה יופיע בטפסי חוות-הדעה אפילו כסעיף. זאת אומרת גם במערכת שמפעילה את הדברים דרך האומיניסטרציה הרגילה וגם בדרך אחרת. צריך לצאת עם הדברים האלה. זו דעתי האישית.

י. יודין: האם אתה מעלה את דעתך האישית?

תא"ל י. אלעזר: העליתי את דעתי האישית בנושא זה בפני הרמטכ"ל הקודם.

בפני הרמטכ"ל הזה עדיין לא.

י. יודין: בפני הרמטכ"ל הזה עדיין לא?

תא"ל י. אלעזר: בפני הרמטכ"ל הזה עדיין לא דברנו על הנושא הזה, אך אני

לא רואה שהנושא הזה מוצא את בטויו כנושא מרכזי בצבא;

לחבוע מאדם שיהיה דוגמה אישית.

י. יודין: אם לא יהיה לחץ מצד קצינים בדרגה שלך ובתפקידים שאתה ממלא,

אז זה לא ייעשה.

תא"ל י. אלעזר: אני חושב שזה צריך להיות נושא מרכזי.

היו"ר אצאגרונט: בקשר לדו"חות שדברת עליהם, אמרת שיש אנפליציה של דו"חות

ושאתם תשודים בעיניכם. אתה אומר שזה טוב. האם יש אחר-כך

דו"חות בעל-פה שסותרים את הדו"חות בכתב, והאם אתה פונה בחזרה למפקשים

כדי לבדוק אם זה באמת משקף את דעתך האמיתית, או שאנחנו צריכים שיש לך דעה

אחרת? האם אתה מקבל אז דעה נוגדת?

.92.
ת.כ.ועדת החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר

הער - תא"ל י.אלעזר

י.אלעזר: היתה לי הצעה מסוימת, שהיינו בשלב בדיקה שלה, לנקוט באמצעים משמעותיים נגד מפקדים, על סמך חוות-הדעת. לא הגענו לכך עדיין מאז המלחמה. המאמצים לאתר המלחמה הלכו לכורונים כאלה, שהרבה זכרים קונסטרוקטיביים שהיינו צריכים לעשות, לא עשינו.

היו"ר א.אגרנט: האם יש לך דו"חות בעל-פה אשר סותרים את הדו"חות ככתב?

י.אלעזר: כן.

היו"ר א.אגרנט: האם על סמך דו"ח בעל-פה קצין אינו מועלה בדרגה, ומצטברת אצלו התמרמות על-כך, אז מבחינתו יש לו טענה צודקת, כי הוא ראה את הדו"ח ככתב ואינו מבין מדוע לא הועבר, ואז נאמר לו שלמרות הדו"ח שבכתב, שהוא חיובי, אינו מועבר, זה לא יכול לספק אותו.

י.אלעזר: זה לא רק נאמר לו אלא גם נכתב לו.

היו"ר א.אגרנט: זה לא יכול לספק אותו. ♪

י.אלעזר: בכל מקרה כזה שיש לי, כשמפקד נותן לי חוות דעת שלילית אל קצין, והקצין מגיע אלי, אני אומר זאת לקצין, וכותב זאת למפקד ולחייל. אני מצטער, אני יודע שהשיטה אינה טובה.

י.יריין: אחת מודה שהקצין לא אמר את האמת בדו"ח ככתב?

י.אלעזר: אני אומר שיש לי חוות-דעת, שהמפקד שלו נמנע מלתת לו

את החפיקד, כיוון שהדעה שדעתו עליו היא כזו או אחרת,

ובכך אני מחייב את הקצין, את המפקד, לקבל את ההערכה כפי שהיא נמסרה

6398

.93.
ת.כ.

ועדת החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר

הער - תא"ל י. אלעזר

ל.י. להגיד שזה מתנהל בצורה מוסדית זה מתנהל כך, שמיד אני מתקן
כפי שאז אישרתי, זה לא.

י. ירדן: אם הבנתי את הדברים נכו, אלה הם מוקדי התמרדות
רציניים בצה"ל, אשר מפיצים אחר-כך התמרדות. יש
כאן לכאורה סתירה. אם הוא נתן חוות-דעת חיובית, זאת אומרת שהקביעה
היא שרירותית. אני לוקח את זה כדוגמה, כי זה הגיע אלינו כהקשר
אחר לבמרי. אני רוצה להבין זאת.

האם אתה מכיר את הבקיה של סגן-אלוף עמוס גלבוע?
תא"ל י. אלעזר: כן.
תא"ל י. אלעזר: שם, מקצה אחר לבמרי, יכולנו לראות חוות-דעת
י. ירדן: חיובית כמובן, ואחר-כך כאילו נאמר לאיש שלא יקבל
את הדרגה, למרות שמונה לתפקיד. האם אתה בקי בכעיה? זה התחיל עוד
בימיו.

תא"ל י. אלעזר: זה התנהל בימי, אך התחיל עוד קודם.

י. ירדן: אני לא מעוניין לדעת כרגע, אם לגלבוע מגיע או לא,
אבל חסביר לי את הדוגמה הזו בתוך התהליכים של
חוות-הדעת בכתב ובעל-פה. ברור לי שכאשר הולך קצין כזה בצבא, והוא
ממורמר, הוא מפיץ את ההתמרדות שלו גם בצבא וגם בצבא. מספיק שיהיו
מאה כאלה, כדי שיגידו שהצבא ממורמר. השאלה היא, האם ניתן כאן לתפורס את
השור בקרניים או לא? או זה אולי מקרה אבוד.

תא"ל י. אלעזר: ברבע שיש הגזמה בחוות-הדעת, מטבע הדברים שיכולים
לקרות הרבה מקרים, לא חריפים כמו זה של עמוס גלבוע.
אך הרבה מקרים שבהם אנשים להתאזר את חוות הדעת, ומצד שני להראות
שהחוצאה אינה מזדהה עם חוות הדעת, והוא לא מקבל את מה שמגיע לו,

הער - תא"ל י.אלעזר

למרות שלימשה הוא קצין טוב מאד. זה ללא ספק משפיע על האכזבה שלהם.
עמוס גלכוב הוא מקרה יוצא דופן מבחינה זו, זאת אומרת שאין הרכה
מקרים כמו עמוס גלכוב. אני חושב שהוא ממש בולט.

היו"ר א.אגרנט: באיזה כוונת?

תא"ל י.אלעזר: גם בהתמרוכות, גם במלחמה של האיש כאילו במסדר, כאילו
כשיטה, וגם בכך שלמעשה לא רק אני משוכנע אלא גם אחרים

משוכנעים, שלא מביע לו את מה שהוא דורש

ואין הרבה כאלה. הוא הגיע לקצוניות.

יצירין: אך האם יש מקרים כאלה, שאדם מתמנה לתקן שיש בו דרגה
גבוהה יותר, ואומרים לו: אתה מתפסק, אך לא תקבל את

הדרגה הזו?

תא"ל י.אלעזר: המקרה של עמוס היה, שהתקן חוקן לאתר שהיה ביחידה,
ונאמר לו: אתה לא תעלה בדרגה. זה נאמר לו על-ידי

הרמטכ"ל.

לסקוב: אך אם נאמר לו שיעלה במקומו אלוף-מישנה ותיק, ולא
הועלה במקומו אל"ם ותיק, האם הוא עדיין לא צודק?

תא"ל י.אלעזר: מי שהועלה במקומו אינו אל"ם ותיק.

לסקוב: זה שהובטח לו בפתח, כי פרט למקרה של אל"ם ותיק, הוא

6400

.95.
ת.כ.

ועדה החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר
לסקוב

הער - תא"ל י. אלעזר

יעלה כדרגה, - האם הוא עדיין לא צודק?

י. אלעזר: צודק בהתייחס להערת הרמטכ"ל מלפני שנה וחצי או שנתיים.

לסקוב: היא לא בוסלה.

י. אלעזר: הרמטכ"ל אמר שהוא מתכוון להביא לשם אל"ם דתיק, שיהיה אבה ~~אבה~~ ליחידה, והוא לא מצא אל"ם כזה. הסעות היתה שהמשיכו

להחזיק את עמוס גלבוע ביחידה תקופה ארוכה. אם הוא אינו זה שצריך להחזיק את היחידה, צריך היה להוציא אותו. זו טענה צודקת, וזוהי גם טענתי. לא צריך היה להשאיר את עמוס גלבוע ביחידה. ברבע שהשאירו אותו ביחידה, נחננו לו את היסוד להאמין שיש לו סכוי לקבל את הדרגה. אלא שהטענות נגדו תוך כרי מלוי התפקיד הלכו וגדלו.

י. ידין: אתה אומר שהמקרה שלו הוא מקרה בודד מסוג זה.

י. אלעזר: לפי דעתי ~~אין~~ לא מקרה בודד. מסוג של אי שביעות רצון יש עוד מקרים.

י. ידין: אני מתכוון למקרים בהם אדם מתמנה לתפקיד שהדרגה בתקן עבורו יותר גבוהה, ואין מעלים אותו.

י. אלעזר: אני חושב שיש מקרים בודדים מן הסוג הזה, שאדם קיבל את המנוי, ולא מעלים אותו.

י. ידין: אני לא מדבר על התמרמרות כללית. זה לא אופייני?

י. אלעזר: ישנו המקרה של עמוס גלבוע, קשה לי להזכר במקרים נוספים, אני חושב שאין.

העד - תא"ל י.אלעזר

י.לם: היות והמקרה כבר הוזכר, החלונות עליו נבער בחלקן לפחות, מבני הקדה הדרוזים. נדוע שאפשר לארגן כל מיני מסעות. האם יש לכם איזה מכשיר כדי לבור את הבר סן התבן בחלונות האלה?

י.אלעזר: לא.

י.לם: יכול אדם אחד לארגן מסע שלם של הלונות.

י.אלעזר: הבעיה אליו לא הייתה רק העדה הדרוזית. הייתה גם הערכה להיש בכלל ביחידה, מצד מי שעבד איתו כאגפים.

היו"ר אגרנס: אם כי היו המלצות טובות של אלוף פקוד הצפול?

י.יריין: דעתו של האלוף חופי הייתה חיובית ביותר.

פ.לם: היחידה שלו גם קיבלה ציון טוב. האם גם על כך אי אפשר לסמוך?

י.אלעזר: אותו אלוף חופי כאשר סיכמו אם עמוט יתקדם או לא יתקדם, הסכים לדעה שלא יתקדם.

לסקוב: זה היה לאחר שהגיש פניה לוועדה וקבילה לנציב החלונות?

י.אלעזר: ללם קשר.

לסקוב: אני לא מדבר על הקשר, אבל אחרי.

יצאלעזר: איני זוכר.

לסקוב: הוא ביטל את הקבילה לנציב, אז לא יכולתי לברוק את העני

הער - חא/ל י.אלעשר

אני לא חושב שאצל האלון חופי זה מחקשר. היו לי כמה שיחות עם האלון חופי ואני יודע מהי דעתו האישית.

י.אלעזר:

לא בדקתי זאת, אך עידיעות היו אצלי, ומאחר וביקש לבטל, הפסקתי את הספול בכך.

לסקוב:

זו שוב דוגמה של חוות דעת בסופס וחוות דעת בעל-פה.

י.אלעזר:

כל השיטה הזו איננה טובה, מפני שהיא גורמת להווצרות התמרמרות בליבט של אותם צעירים שיודעים כי יש עליהם

היו"ר אגרנט:

חוות-דעת חיוביות מאד, ופתאום לא נוהגים כך, ואז אפילו אם אתה אומר לא בעל-פה או בכתב, שאיך הוא מתאימו-אפשר להעלותו בדרגה, - זה לא ישכנע.

זה יוצר את המצב שאותו כח אדם שאתה רוצה שיבוא לצבא-הקב

לסקוב:

מקרב אנשי צבא הקבע אומרים לו ללכת למקום אחר. הם

ממורמרים. מה שנשאר הוא אותו רס"ר שנעשה מל"כ, כי לפני השירות קיבל את

הרב"ט, כי אפילו לא היה רב"ט. אחר-כך הוא נעשה רס"ר, אחר-כך הוא נעשה

אפסנאי, ואחר-כך הוא מגיע לתפקיד של מפקד בסיס, והוא מספל באנשים מעולים

שצריכים להפעיל את ההוקים ולתחזק אותם, והש"ג לא מבדיל בין ג'יפ לבין

"טן-טונר". זו התוצאה.

עוד שאלה או שאלה וחצי. אני רוצה שתענה לי אם אתה חושב

ידין:

שזה תפקיד של ענף הסגל. בזמני היה הצבא יותר קטן, אך

היה די גדול מבחינה זו. אפשר לומר ענף משמר ומשמעת, ענף פה וענף שם, אבל

האם אתה חושב שתפקיד ענף הסגל הוא להתחקות באמצעים שלו ועל-פי יוזמה שלו

על מוקדים חיוביים ושליילים בין ממלאי תפקידים מסוימים. אתן לך דוגמה.

יכול להיות שתאמר לי כי זה אינו עסק שלך; אפשר להגיע לידי מסקנה, שמוקד

.98.100.
ת.כ.ועדת החקירה-17.7.74
ישיבה קי"ג - בוקר
ידין

הער - תא"ל י.אלעזר

המשטר והמשמעת, וכתוצאה מכך לכל עליה בדרגה של כל החוגרים, הוא רס"ר
משמעת במחנה מטכ"ל, או רס"ר בפקוד מסויים. אני לוקח דוגמאות שאינן
בולטות על הכתף, אך בולטות על הידיים. האם מישהו בסגל, תפקידו לבדוק
את הנושאים האלה, ולראות אם אנשים אלה ממלאים את תפקידם היטב מכל
הבחינות? לדוגמה לא רק מפני שממליצים עליהם. כי לכך יש השלכה על כל
הסמלים שנמצאים שם, שמגיעים אליהם וכו' וכו'. האם זה תפקיד של ענף
הסגל?

אנו לא מטפלים בחוגרים.

י.אלעזר:

בכלל לא? מי מטפל בהם?

י.ידין:

משלישות הראשית.

י.אלעזר:

גם רס"ר נכנס לסטטוס הזה, למרות שיש לו הרבה פעמים סטטוס
של קצין? נניח רס"ר מחנה מטכ"ל?

י.ידין:

הוא שייך לשליש הראשי. מטופל על-ידי השליש הראשי.

י.אלעזר:

מה לגבי הקצין - מפקד מחנה מטכ"ל?

י.ידין:

זה לא נעשה מתוך יוזמה. אין לנו את הכלים לזה וזה לא
נעשה, לא על-ידי מינהל הסגל ולא על-ידי גוף אחר,

י.אלעזר:

עד שלא מתעוררת שאלה המחייבת חקירה של משטרה צבאית, ואז פועלים.

אחר-כך רשם ב.צ.מ

אלעזר (המשך): ברבע שיש חשש שרס"ר מחנה מסכל או מפקד מחנה מסכל עבר על

חוקי הצבא בזה שהוא השתמש בכספי היחידה או בדרך אחרת

או עבר על סמכויותיו (ידין: זה אני מבין) אין כלים אחרים.

ידין: אני מתכוון למשהו אחר. מישהו יושב ומתכנן איפה לשים

רמזורים. אתה פ יכול להגיד שלא עוסקים בענייני חנופה עד

שנים לא מתנגשים, ואז בא הדבר לבית המשפט, ובינתיים נהרגים. מישהו גם צריך לחשוב איפה יש צמתים מועדים, שם הוא צריך לשים נרות, לשים רמזורים.

יש צמתים מועדים - הכעיה של משטר ומשמעת דקידום מפקדים

בצבא. אפשר להגיד שזה ברור שכל דבר מגיע לאלוף הפיקוד, כל דבר זה אצא קצין המטה,

כל דבר זה קצין שלישות. אבל יש מקומות חיוניים כאלה.

אלעזר: לא ידוע לי. גם קשה לי לאתר למה אתה קורא מקום חיוני.

מקום חיוני יכול להיות מקום שבו קולטים טירונים, מקום

חיוני יכול להיות מקום שבו צריכה להיות כוננות גבוהה.

ידין: לא, אני מדבר כרגע מבחינת ענף הסגל, מקום שדרכו שולחים

חיות דעת בדרגים הנמוכים, שממש זה מקודם הלאה.

אלעזר: אני חושב שקשה לקבוע דברים כאלה. מחנה מסכל, למשל, אתה

מחנה

יכול להגיד שזו נקודה רגישה מבחינת אותם הדברים, זה אצא

מורכב ומסובך וזה מקום שאולי אפשר להגיד שהרמה המוסרית, מבחינות מסוימות,

יותר קל שם לרדת בה, גם מפני העובדה שזה מחנה שכל כך מרכב ומסובך וכל כך

הרבה בוחשים. אם אתה מתכוון לזה (ידין: לדוגמא), על זה אני לא חושב שיש

מישהו אשר נותן את הדעה לנקודות האלה. כלומר, לנתח את הצבא...

ידין: מי לדעתך בצבא חייב לעסוק בדברים האלה?

אלעזר: זה צריך להיות באכא, אני לא יודע מי, זה לא שייך לקצונה

דוקא, זה נוגע לניחות הצבא כולו. אם הצבא היה עוסק בבעיה

העד: הא"ל יעקב אלעזר

המוסרית כנקודה מרכזית הוא היה צפופאצאצא מביע לזה, הוא לא עוסק בזה, הוא עוסק רק כשזה בא אליו, או כמו שאתה קורא לזה "התנגשות". הוא לא מנתח היום ואומר "זה מאמץ עיקרי" ועכשיו בואו ונניח את הענין, נראה היכן נקודות התורפה ונעסוק בהן. ואז הוא לא רק ימנה אנשים או יבדוק אותם, הוא גם יתן הדגשים אחרים. ואני חושב שצריך לעשות את זה. אבל זה צריך להיות ברור. ואני אתן דוגמה, ודוקא דוגמה ברורה.

עצם העובדה שיודעיק שראש אגא, נחמיה קין, עשה את אותו לעצמו לשכה במלחמה
 "בידה" שהתפרסם ובנה צאצאצא (ידין: זה התפרסם בעתונות?) כן. וכולם דיברו בזה, ושום דבר לא יצא מזה לדעת כולם, זה אומר לכולם מיד שזה דבר לא כל כך מרכזי, שאם האיש הוא גם יעיל בעבודתו ומצליח בעבודתו מותר לו גם כנראה לעשות דברים אחרים ונסלח לו. יכול להיות שבאיזה מקום קראו לו ואמרו לו בהדרי חדרים שזה מעשה שלא ייעשה, אבל יותר חשובה התוצאה והעבודה, ובאיזה שהוא מקום פחות חשובה ההתנהגות האישית וכל מה שקשור למוסר. אז זה מדבר בעד עצמו. לא ראו כאן פעולה דרסטית שבעקבותיה השתנה משהו. ואנשים לומדים מדברים כאלה. ויש עוד כל מיני דוגמאות לאורך הדרך.

האם משהו על התנהגותו של אותו אלוף נכנס לתיק שלו אצלך? לנדוי:

לא, זה לא נכנס לתיק. אלעזר:

האם יש איזו שהיא צורה ממוסדת של הגשת ערעור ע"י קצין היו"ר אגרנט:

אשר חורה לו על כך שלא קודם? (אלעזר: כן.) מהי

הפרוצדורה?

הוא פונה בכתב. אלעזר:

למי? היו"ר אגרנט:

הוא פונה למפקדו. הוא יכול לפנות לסינהל הסגל. אלעזר:

ועדת החקירה - ישיבה קי"ג
17.7.74 - בקר

העד: תא"ל יעקב אלעזר

היו"ר אגרנט: ישר.

אלעזר: דרך מפקדו. הוא יכול לפנות עד הרמטכ"ל ולבקש שיטפל בעניין

שלו, וקצינים פונים.

היו"ר אגרנט: אבל תמיד דרך מפקדו.

אלעזר: כן, דרך מ;קדם. הוא יכול לפנות לפרקליט הצבאי הראשי

ישירות, במידה ויש לו הרגשה של קיפוח.

היו"ר אגרנט: הפרקליט הצבאי הראשי מטפל בזה?

אלעזר: יש לו, בחוק הפקודות בעניין זה, יש לו סמכות לטפל ישירות

באם קצין מחלונן בפניו.

היו"ר אגרנט: שלא קודם?

אלעזר: על כל דבר שנראה לו שהוא קופח בו, או שמשהו לא בסדר לגביו.

הפרקליט הצבאי הראשי יכול דבר כזה להביא לברור ישר למינהל

הסבל. הוא יכול גם לפנות מחוץ לצבא, אם הוא רוצה. אבל בצבא יש לו או את

צינורות הפיקוד הרגילים שלו אל מינהל הסבל או שהוא יכול לפנות ישירות אל אג"מ

הצבא בכחב אל הפרקליט הצבאי הראשי.

ידין: אני רוצה קצת להיות פרובוקטיבי. זה בעקבות השאלה שנאמר

אופי

פה על קצינים שהם "בון-קומפורמיסטים" ולא קומפורמיסטים

וכו'. אתה קצין בכיר מאד כאכא, אין בכיר ממך מבחינת הדרגה פרט לראש אכא.

אתה ממונה על נפש הקצונה, פרוש הדבר על נפש הצבא בסופו של דבר. כמון יש

בודאי עוד קצינים שיש להם דעות חיוביות, שאני רואה אותן כחיוביות, כל מה

שאתה הבעת עכשיו, ואולי עוד. האם אתה לא חושב שזה מחובתך לבוא ולדרוש מראש

אכא ומראש המטה הכללי, לא אפילו בחוק הפקידן, אלא בחוק מעמדך, יום ולילה

להלחם על הדברים האלה שאתה מאמין בהם, ואני מסכים אתך, ולא לחת מנוחה, כחלק מתפקידיך?

אלעזר: אני לא אגיד שאני עושה בחחום זה מספיק.

ידין: איך אתה מסביר את זה?

אלעזר: בין היתר גם חולשות שלי, וגם הדאגות שלי. אני חושב שעשיתי כבר קצת יותר מדי, כי אני חושב שזה כבר באיזה שהוא מקום

קצת הפריע לי.

ידין: זאת אומרת שאתה חושב שאם קצין נלחם על דעותיו, הוא לא מפר פקודות, והוא חולק - זה מפריע לו?

אלעזר: לא. אני פה מחוודה וידווי אישי, שאלת אותי שאלה אישית.

ידין: כן, שאלתי אותך שאלה אישית.

אלעזר: אני חושב שאני לא עושה מספיק. אולי זה מתוך חוסר נכונה להלחם לבמרי במערכת שהיא פועלת בכיוון אחר. יכול להיות.

אני רק יכול להגיד שאני כן נלחם, יחסית.

ידין: אני שואל את השאלה הזאת משני הצדדים. האחד - אני חושב שכל

מפקד חייב להלחם על העקרון שלו במסגרת החוק, כמובן. הוא

מקבל פקודות וכו' וכו'. זה דבר אחד. אבל אני גם מאמין מתוך נסיון אישי בתור

רמטכל, שרמטכל יכול להיות שיש לו דעות משלו שהוא הגיע אליהן. אבל יכול

מאד להיות שאם אין לחץ עליו אז אותו רמטכל, ויהיה גאון ככל שיהיה, הוא איננו

יודע את הדברים באמת, ולכן זה לדעתי אי מילוי חובה לא להביא ע"י לחץ מלמטה

את הבעיות אל הרמטכל, לא ע"י אחד, אלא ע"י שנים - שלושה.

6408

במ

ועדת החקירה - ישיבה קי"ג

- 105 -

17.7.74 - בקר

העד: תא"ל יעקב אלעזר

אני יכול לומר כך. בחקופת הרמטכל הקודם עשיתי יותר
נסיונות מאשר בחקופת הרמטכל הזה.

אלעזר:

מה היו תוצאות אז?

ידין:

לא היו תוצאות. אני לא חושב שהיו תוצאות משיעור רבון.

אלעזר:

מה עשית?

היו"ר אגרנט:

בשיחות, בויכוחים, בלחץ אישי, בפגישות שדנו בהם על
קידומים.

אלעזר:

ולמה עכשיו פחות?

נבנצל:

אני חושב שאחת הסיבות היא שהרמטכל עוד לא התפנה לעסוק
בדברים האלה. אני חושב שעכשיו הגיע יותר הזמן להתעסק

אלעזר:

בדברים האלה. הוא נכנס ומיד היה לו הביקור של קיסנינג'ר וקשה היה אז לעבוד
על דברים אחרים, ולעשות דברים באופן יסודי - כמעט ולא ניתן היה.

היו גם התכניות האופרטיביות אהאצאצא התכופות שהתגבשו,
אני מבין את זה.

ידין:

היו כמה דברים דחופים, אבל אני חושב שהגיע הזמן להתחיל
לעסוק בזה לרמטכל הנוכחי אם הוא רוצה לבנות ברצינות

אלעזר:

את הדברים עד הסוף. אני כן מתכוון לעשות את זה. אני רק אומר - אם אני
הייתי צריך להביד שהרמטכל, בגלל זה שהוא עסוק בעניינים דחופים כמו קיסנינג'ר
ואחרים, צריך להניח לו מזה - כזה אני לא שקט, כי הזמן עובר. וזה עשיתי.
היינו יושבים והיינו צריכים בקצרה לגמור דברים, כשאני יודע מה חיכך לו תוך
מזה. אבל אני חושב שזה הזמן, ואני גם חושב שהוא כן מחייס אל הדברים האלה.

העד: הא"ל יעקב אלעזר

נבנצל: ראש אגם הוא ראש אכא לשעבר? (אלעזר: כן.) אז אפשר

לדבר גם עם ראש אגם בענין הזה עם הרמטכל עסוק מאד.

אלעזר: יש יתרון לאנשים חדשים. ראש פפא אגם היה ראש אכא

תקופה ארוכה. מטבע הדברים אנשים שיושבים בתפקיד תקופה

ארוכה יחסית מזדהים עם העבודה שעשו בתקופה הזאת. אני בודאי גם כן אגיע בקרוב למצב הזה.

היו"ר אגרנט: שאלה אחרונה שאני רוצה לשאול. האם יש לך הערכה שכל

התופעות השליליות האלה שדיברת עליהם, ההתמרמרות אצל

קצינים לפני המלחמה על אי קידום והתופעות השליליות בקשר למשמעת בדרגים הבוהים זה השפיע על רוח הלחימה במלחמה או לא?

אלעזר: אני חשבתי שזה ישפיע יותר. לכם יש בודאי הרבה יותר חומר,

אני אינני מצוי בכל החומר. התרשמתי שכאשר זה היה מצובר

בלחימה האנשים התגברו, הם התעלו מעל זה. זו ההתרשמות שלי האישית, לא ממחקרים.

כך שכאשר הם עמדו בפני המבחן הקשה ביותר שם כבר שיחקו דברים אחרים. וזה דבר

גדול, כי יכול היה גם להיות אחרת. כי בהתרשמות שלי לפני המלחמה לא היה לי

הכסחון שהמערכת הפעל כל כך טוב.

היו"ר אגרנט: אני ביקשתי ממך להגיש לנו בכתב את הנוהלים האלה. ביקשתי

זאת גם מת-אלוף אבנון אתמול. אז כדאי שתתאמו זאת ביניכם

כדי להבטיח את זה שלא יהיה מצב ששניכם תגישו אותו הדבר או שאף אחד לא יגיש

ויסמוך על השני.

נבנצל: מותר אולי לחזור אל שאלתו של הנשיא. יכול להיות שאם זה

לא השפיע על רוח הלחימה - בעקיפין זה השפיע על כושר הלחימה

כי זה השפיע באופן מעשי על כמה דברים שחרמו למלחמה ונחננו תוצאות במלחמה. נגיד.

הער: תא"ל יעקב אלעזר

למשל, היעילות, אם מתוסר משמעת סבלה היעילות, הרי יעילות לקויה גם ברוח הכי טובה נתנה תוצאות שליליות.

אלעזר: אני חושב שכן, אני חושב שזה בהחלט צריך היה להשפיע על

רמת הכוונות והיעילות של היחידה בכניסה למלחמה, ואני

חושב שזה המשיך להשפיע גם אחרי המלחמה, כל אותם הדברים. אבל קשה לי להגיד כמה. אני רק יכול להגיד שאני חש את זה. עמדנו בפני אותה הבעיה גם לפני המלחמה, שהיו אנשים פחות טובים בכל מיני מקומות, כלומר, מפקד בסיס, מפקד ימ"ח, האיש שעושה את העבודה. ואני יודע שכשהייתי במחלקת תוא"ר לפני המלחמה וכשהייתי בא לאכא מהצד של הארגון, כלומר, צריך להקים עוד אוגדה ויש איזה שהם מגבלות. הנכונות היתה להימתח בדרך כלל למרות שהיינו חלשים באנשים, ולהקים עוד אוגדה. למשל, אוגדה 210 שהוקמה ערב המלחמה, בעית כוח האדם שלה למדתי במלחמה ולאחריה. יכול להיות שבצבא נורמלי לא היו מקימים אותה. וכאן אספו אנשים והביאו, לא כולם היו ברמה המתאימה, לא כולם היו עם נסיון מתאים, אבל היתה נכונות לבנות מהר אוגדה ולהכנס למלחמה. ויכול להיות שמישהו אחר שהיה יותר אחראי במרכאות, או בלי מרכאות, היה אומר "אני אפשר להקים עוד אוגדה נוספת, כי אין אנשים". והיתה אוגדה במלחמה.

לסקוב: אבל היא היתה בסדר גודל של פחות מחטיבה.

אלעזר: היו עוד אוגדות שהיו בערך בגודל כזה. אבל הגישה היתה

והיא נשארה היום - מקימים הלאה סד"כ כשאנחנו מבחינת קצונה דקים מאוד, קמש בקצה, אנחנו כל הזמן מותחים את עצמנו. והגישה היא להימתח מתוך הנחה ש-א) המערכת מתחזקת עם הזמן, כשאתה בונה זה קולט כוחות ואנשים, יש גם אינטרס. מפקד חטיבה חדשה מתמנה גם מתחיל להביא אנשים, הוא מחפש מהמילואים, הוא משקם בחטיבה וזה מתחיל לגדול, ובמשך הזמן, שנה שנתיים, זה מתבסס יותר ויש לו נסיון. זה מול השיקול לא לבנות אוגדות נוספות ולהתבסס באוגדות הקיימות שכלל לא בטוח אם באוגדות הקיימות נחבס עד הרמה שאנחנו רוצים.

הי"ר אברנט: תודה רבה לך.

ה י ש י ב ה ה ס ת י ט ה